БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА КИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№154 (2445). | 7 август, чоршанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

саноат учун

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси алмашиниб турадиган маҳсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Бугунги чоршанба сонининг учинчи бети икки нусхада босилди.

Саноат ходимларига мўлжалланган саҳифада: «Давлат плани — қонун!» умумий сарлавҳаси остида «Средазтрансстрой» арматурачиси Иван Зиминнинг «Истиқбол йўли» лавҳасини, С. Шоболовнинг «Ижодкорлар йўлдоши», Оҳангарондаги кон-устини очиш разрезининг бошлиғи Я. Гринблатнинг «Коллективимиз ғайрати», мухбиримиз Т. Мирходиевнинг «Қани ваъдаларга вафоларингиз?» материалларини ва бошқа хабарларни ўқийсиз.

Қишлоқ хўжалиги саҳифаси: Калинин бошқармасига қарашли Калинин номли колхознинг чўчқачиликни ривожлантириш тажрибаларига бағишланган. Чўчқачилик фермасининг мудири ўртоқ Н. Лучников ўзининг «Гўштдан бўлак юки йўқ» сарлавҳали мақоласида эришилаётган ютуқлар ҳақида ҳикоя қилади.

Москва, Кремль. 5 август 1963 йил. Атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартноманинг имзоланиши. В. Егоров ва В. Мастюков фотоси (ТАСС фотохроникаси).

ШАРТНОМА ИМЗОЛАНДИ

5 августда Москвада Катта Кремль саройида СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, Америка Қўшма Штатлари давлат секретари Дин Раск ва Буюк Британия ташқи ишлар министри лорд Хьюм атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартномани имзоладилар.

Шартномани имзолаган уч ҳукумат томонидан таклиф этилган БМТ бош секретари У Тан, шунингдек АҚШ ва Буюк Британиядан келган расмий кишилар Шартномани имзолаш вақтида бор эдилар.

Совет томонидан СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, Н. В. Подгорний, Л. Н. Ефремов, В. П. Мжаванадзе, Ю. В. Андропов, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин ўртоқлар ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Бир хил мазмундаги уч оригинал нусхада рус ва инглиз тилларида ёзилган Шартномани айни бир вақтда А. А. Громико, Дин Раск ва лорд Хьюм имзоладилар.

Имзолаш вақтида А. А. Громико, Дин Раск, лорд Хьюм ва У Тан нутқ сўзладилар.

А. А. Громико ўз нутқида Шартнома тузилганлиги муносабати билан мамнуният билдирди. Совет Иттифоқи, деди СССР Ташқи ишлар министри, ядро қуроли синовларини тўхтатиш учун кўп йиллардан бери курашиб келмоқда. Эндиликда, бу масала уч соҳада — атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро синовларини тақиқлаш жиҳатидан ҳал қилинди. Совет ҳукумати, деб таъкидлади А. А. Громико, буни Совет Иттифоқи тинчликсевар ташқи сиёсатининг муваффақияти деб, янги уруш хавфининг олдини олиш учун, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун курашаётган ҳамма давлатларнинг муваффақияти деб ҳисоблайди.

А. А. Громико дедики, ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида Шартнома тузилганлиги янада муҳимроқ бошқа халқаро проблемаларни, шу жумладан қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга йўл очиб бериши мумкин. Совет ҳукумати, деди у, етилган халқаро масалаларни, шу жумладан Европа хавфсизлигига доир масалаларни тезроқ ҳал қилиш учун бундан буён ҳам куч-ғайрат сарфлай беради ва ўзига боғлиқ ҳамма чорани кўради.

Сўнгра Дин Раск сўзга чиқди. Бизнинг уч ҳукуматимиз шундай иш қилдики, деди у, бу иш бутун инсоният умид қилганидек, бутун дунёда тинчликнинг хавфсизлигини таъминлаш йўлидаги биринчи қадам бўлади. Дин Раск бу Шартнома биринчи яхши қадамдирки, Қўшма Штатлар бу қадамнинг амалга оширилишига узоқ вақт ва астойдил умид боғлаб келган эди.

Агар биз бошқа мамлакатлар билан биргаликда, деди сўнгра АҚШ давлат секретари, ушбу битим вужудга келтирадиган олға қараб ҳаракат қилиш кучи бундан кейинги қадамлар билан қўллаб-қувватланишини таъминлашга қаратилган йўлга амал қиладиган бўлсак, у ҳолда инсоннинг тинчлик йўлидаги умидвор изланишлари фақат орзу бўлибгина қолмай, реал бир нарсага айлана бошлайди.

Жаноб Раск дедики, Шартнома имзоланганлиги Қўшма Штатларнинг кескинликни камайтиришга ва зўр бериб қуролланиш юкини халқларимиз елкасидан олиб ташлашга ёрдам бера оладиган амалий воситаларни топиш мақсадида муайян мақсаддаги ва доимий куч-ғайрат сарфлашда Шартноманинг дастлабки қатнашчилари бўлган икки мамлакат билан, шунингдек бошқа мамлакатлар билан бирлашишга тайёр эканлигини акс эттиради.

Буюк Британия ташқи ишлар министри лорд Хьюм ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартнома имзоланганлиги муносабати билан мамнуният билдирди. Шартнома имзоланганлиги, деди у, менинг фикримча, ҳаммаларимиз учун, совет халқи учун, Америка халқи учун, инглиз халқи учун ва жаҳондаги ҳамма халқлар учун катта воқеадир, БМТ бош секретарининг орамизда ҳозир бўлганлиги ҳам шундан далолат беради.

Шартнома, деди лорд Хьюм, мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларда олға томон қўйилган катта қадамдир, буни бутун дунё кўпдан бери истайди, Шартнома бизнинг тинчликни таъминлаш йўлидаги куч-ғайратимизга тўсқинлик қилиб келган шубҳа ва ишончсизлик деворини емириб ташлашдаги онгли стартдир; ишонч ва яхши ниятга асосланган янги муносабатларни вужудга келтириш йўлидаги стартдир.

Бизнинг мамлакатларимиз ва бутун дунёдаги мамлакатлар, деди сўнгра лорд Хьюм, урушнинг эскириб қолганлигини англаганлари ҳолда, конфликт бўлиш муқаррар деган эскича тасаввурларга асосланган эски самарасиз совуқ урушни ҳамма одамлар бир-бирига қардош деган оддий ҳақиқатни эътироф этишга асосланган чинакам тинчликка айлантириш усулларини топишга астойдил интиладиган бўлсинлар.

Сўнгра БМТ бош секретари У Тан сўзга чиқди. У, тарихий маросимга таклиф этилганлиги ва бу маросимда ҳозир бўлиш имконияти берилганлиги учун Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британия Бирлашган короллиги ҳукуматларига ташаккур изҳор қилди. Мен бу таклифни, деди у, аввало, уч ҳукумат бошлиқларининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига ва унинг бутун фаолиятига чуқур ишонч ва эътиқод билан қараётганликларининг ифодаси деб ҳисоблайман.

У Тан дедики, битим имзоланиши «уч давлат раҳбарлари давлат донишмандлиги билан дадиллик кўрсатганликлари туфайли ҳамда баббаравар даражада, ушбу музокаралар ҳамма қатнашчиларининг ҳормай-толмай ва қунт билан куч-ғайрат сарфлаши туфайли мумкин бўлди. У Тан уларнинг ҳаммасига чин қалбдан самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

БМТ бош секретари ядро қуролнинг ҳар қандай синовларини абадий тўхтатиш тўғрисида битимга эришиш учун ҳам худди шундай иноқлик ва ҳамжиҳатлик руҳида куч-ғайрат сарфланди, деб умид билдирди.

БМТ бош секретари ўз нутқида халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган бир қанча проблемаларга тўхталиб ўтди. Сўзининг охирида У Тан яқинда бўлиб ўтган музокараларда қатнашган уч ҳукуматнинг халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлашнинг бундан кейинги йўллари ва воситаларини қидириб топишга қаратилган музокаралар олиб боришдаги куч-ғайратларини бўшаштирмасликка интилаётганлигини таъкидлади ҳамда уларга ўз ҳаракатларида муваффақиятлар тилади.

* * *

Қўшма ахборотда айтиладики, атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартномани имзолаган уч ҳукумат бу Шартнома халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлида дастлабки муҳим қадамдир, деган фикрни бамаслаҳат изҳор қилдилар ва бу йўлда бундан буён прогрессга эришилади, деб умид билдирдилар.

Уч ҳукумат бошқа давлатлар бу Шартномага қўшиладилар, деб умид билдирдилар. Улар Шартномани ўзларининг конституцион процедураларига мувофиқ тезда ратификация қилиш учун зарур чораларни кўрадилар.

Шартномани 8 августдан бошлаб ҳар уччала пойтахтда имзолаш мумкин, деган фикрга келинди. (ТАСС).

ҲУКУМАТИМИЗ СИЁСАТИ— ТИНЧЛИК СИЁСАТИДИР

ҚИЗҒИН МАЪҚУЛЛАЙМИЗ

Уч давлат атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида бир битимга келди. Бу — ёппасига ва батамом қуролсизланиш йўлидаги яхши ташаббусдир. Биз, пахтакорлар, ана шу шартномани жонажон Коммунистик партиямиз ленинча ташқи сиёсий йўлининг катта ғалабаси, деб ҳисоблаймиз. Шартнома жаҳон термоядро урушининг олдини олишга бўлган умидимизни оширади. Тинч-тотув яшаш сиёсатининг тўғри ва ҳаётий сиёсат эканлигини тасдиқловчи шартнома Москвада — жаҳонда биринчи социалистик давлат пойтахтида тузилганлиги бечиз эмас. Сулҳ тўғрисидаги ленинча декрет бу давлатнинг биринчи декрети эди. Биз, совет кишилари, ер юзида тинчлик бўлишини ғоят қадрлаймиз ва халқаро кескинликни юмшатишга, мамлакатлар ўртасидаги низоли масалаларни ҳал этиш учун қулай шарт-шароит вужудга келтиришга қаратилган ҳар бир тадбирни чин кўнгилдан маъқуллаймиз.

Хитой Халқ Республикаси каби социалистик давлат раҳбарлари ана шу муҳим ҳужжатга қарши чиқаётган кишилар орасидан жой олганлиги бизни ғоят таассуфлантиради. Хитой ҳукумати ўз баёнотида мамлакатимизнинг тинчликсевар ташқи сиёсатига туҳмат қилганлиги Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашларини қаттиқ ғазаблантирди.

Биз ўз ҳукуматимизга, жонажон Коммунистик партиямизга чексиз ишонамиз ва уларнинг мамлакат ички ишларида, халқаро майдондаги ишларда ўтказиб келаётган сиёсатини якдиллик билан маъқуллаймиз ва қўллаб-қувватлаймиз.

А. ОРТИҚОВ

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ТАСС АХБОРОТИ

1963 йил 6 августда Совет Иттифоқида Ернинг яна бир сунъий йўлдоши — «Космос-19» учирилди.

Йўлдош бортига ТАСС томонидан 1962 йил 16 мартда эълон қилинган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ этишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдош қуйидаги параметрлар билан орбитага чиқарилди:

— Ер атрофини айланиб чиқишининг дастлабки даври 92,2 минут,

— Ер юзасидан бўлган энг узоқ масофа (апогей) 519 километр.

— энг кам масофа (перигей) 270 километр,

— орбитанинг экватор юзасига оғиш бурчаги 49 градус.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари қуйидагилар бор:

— 90,022 мегагерц частотада ишловчи радиопередатчик,

— орбита элементларини аниқ ўлчовчи радиосистема,

— приборлар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларни Ерга маълум қилувчи радиотелеметрик система.

Йўлдошда ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди, координация — ҳисоблаш маркази олинган информацияларни ишлаб чиқмоқда.

КАТТА КРЕМЛЬ САРОЙИДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

Ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартнома имзоланганлиги муносабати билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати 5 августда Катта Кремль саройининг Георгиевский залида қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида АҚШ давлат секретари Дин Раск, Буюк Британия ташқи ишлар министри лорд Хьюм, шунингдек АҚШ ва Буюк Британиядан келган расмий шахслар ҳозир бўлишди.

Меҳмонлар орасида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У Тан ҳам бор эди.

Совет томонидан — СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев, Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, Н. В. Подгорний, Л. Н. Ефремов, В. П. Мжаванадзе, Ю. В. Андропов, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин ўртоқлар, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва бошқа расмий шахслар, фан ва маданият арбоблари, жамоат ташкилотларининг вакиллари ҳозир бўлишди.

Залда СССРдаги дипломатик вакилларнинг бошлиқлари, совет ва чет эл матбуотининг, радио, телевидение, кинохроникaнинг жуда кўп мухбирлари, шунингдек баланд мартабали руҳонийларнинг вакиллари ҳам бор эди.

Н. С. Хрушчев қабул маросими қатнашчиларига мурожаат қилиб, нутқ сўзлади.

Н. С. ХРУШЧЕВ НУТҚИ

Ҳурматли хонимлар ва жаноблар!

Ўртоқлар!

Бу ерда меҳмон бўлиб турган Америка Қўшма Штатларининг давлат секретари жаноб Раскни, Буюк Британия ташқи ишлар министри лорд Хьюмни ва уларнинг ҳамроҳларини табриклашга ижозат бергайсиз. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Москвага келган бош секретари У Танни ҳам табрикламоқчиман.

Бугун катта воқеа рўй берди — атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартнома имзоланди. Бу Шартнома катта халқаро аҳамиятга эга бўлган ҳужжатдир. Шу сабабли бу Шартноманинг тузилганлиги ядро синовларини тўхтатиш учун, қуролсизланиш учун, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик бўлиши учун кўп йиллардан бери актив курашиб келган барча холис ният кишиларнинг катта ютуғи демакдир.

Ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида битимга келишга ўзларининг тайёр эканликларини кўрсатган ва Совет ҳукумати киритган таклифни қабул қилган Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британия ҳукуматларига ҳам миннатдорчилик изҳор қилишни истар эдик. Шу масалага бағишланиб Москвада ўтказилган музокараларнинг ҳамма қатнашчиларини ҳам ишлари муваффақиятли тугалланганлиги билан муборакбод қилишни истар эдик.

Биз имзолаган шартнома атмосферада, космосда ва сув остида атом ва водород бомбаларни тажриба мақсадида портлатишга хотима бериши лозим. Одамларнинг сиҳат-саломатлигига зарар етказадиган, ҳайвонат ва ўсимлик оламига тузатиб бўлмайдиган зиён етказадиган ва ажал уруғини сочадиган радийактив чўкиндиларни тарқатувчи ядро портлатишларининг замбуруғсимон тутунлари энди осмонга кўтарилмаслиги лозим.

Мана шунинг ўзи ҳам синовларни тақиқлаш тўғрисидаги Шартнома ҳамма халқларнинг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушганлигини кўрсатиб турибди. Шунинг учун ҳам миллион-миллион кишилар уни маъқуллаб ва қувониб кутиб олдилар. Европа ва Америка, Африка ва Осиёдаги кўпгина давлатларнинг ҳукуматлари ҳам шу Шартномани имзолашни ёки унга қўшилишни истаганликларини ва бунга ўзларининг тайёр эканликларини айтдилар. Ҳозир ҳамма қитъаларда ялпи овоз бериш бораётир деса бўлади, бу овоз беришнинг якунлари ҳозир маълум бўлиб қолди: жаҳон халқлари ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартномани қатъий равишда қувватладилар.

Умид қилиб шуни айтмоқчиманки, биз тузган Шартнома халқаро иқлимга, давлатлар ўртасидаги муносабатларга ҳам ўзининг ижобий таъсирини ўтказади. Халқаро кескинликни юмшатиш йўлида қўйилган бу биринчи қадамдан халқлар миннатдордирлар. Халқаро ишончнинг биринчи ниҳоллари пайдо бўлди, Совет ҳукумати бу ниҳолларнинг қувват олиб ривожланиши учун ўзининг қўлидан келган ҳамма чораларни бундан буён ҳам кўраберади.

Албатта, ядро синовлари тўхтатилганлиги қуролсизланишдан далолат бермайди ва ҳатто давлатларнинг ядро қуролининг запасларини тобора кўпроқ тўплай беришларини тўхтатиб қололмайди. Бинобарин, бу Шартнома термоядро уруши хавфини олиб ташламайди. Модомики қуролланиш пойгаси давом этаберар экан, инсоният устида бу хавф тураберади. Равшандирки, кўпгина муҳим проблемалар ҳал этилмасдан қолмоқда.

Бу ерда ҳозир бўлганлардан биронтаси шу тарихий фактни рад қилмаса керакки, ҳозирги дунёда бир-бирига қарама-қарши бўлган иккита социал система мавжуддир. Ғарб мамлакатларининг намояндалари бўлган сиз жанобларга бизнинг социалистик тузумимиз ёқмайди. Биз сизларнинг мамлакатларингиздаги тартибларни қораламоқдамиз. Биз социализмнинг, коммунизмнинг афзалликларига ниҳоят даражада аминмиз ва ўзимизнинг бу ишончимизни яшираётганимиз йўқ. Мавжуд икки социал система ўртасидаги тубли зиддиятларни давлатлар ўртасидаги ҳеч қандай шартнома ва битимлар бартараф қилолмайди. Аммо биз, совет кишилари, социал, синфий масалалар, ички ижтимоий-сиёсий тузилиш масалалари давлатлар ўртасида уруш қилиш йўли билан эмас, балки ҳар бир мамлакат халқларининг четдан аралашишга йўл қўймай, ўзлари томонидан ҳал қилиниши керак, деган фикрда қаттиқ турибмиз.

Мен неча марталаб гапирганман ва ҳозир ҳам такрорлаб айтмоқчиман: ҳозирги шароитда масала — ё тинч-тотув яшаш, ёки жаҳон термоядро уруши деган тарзда турибди. Совет Иттифоқи турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши тўғрисидаги ленинча позицияда қаттиқ турибди. Шу сабабли биз давлатлар ўртасидаги муносабатларда пайдо бўлаётган етилган проблемаларни музокаралар йўли билан ҳал этишга даъват қилиб келдик ва даъват этмоқдамиз.

Ҳозир эришилган натижалар билан тўхтаб қолмаслик, янги уруш хавфига қарши, халқаро кескинликни юмшатиш учун, бутун дунёда мустаҳкам тинчлик учун курашни тўхтатмаслик энг муҳим вазифа деб ҳисоблаймиз. Халқлар ёппасига ва батамом қуролсизланиш масаласининг ҳал этилишини, Германия проблемасининг бартараф қилинишини, етилган бошқа халқаро проблемаларнинг ҳал этилишини кутмоқдалар.

Москва музокараларида қўлга киритилган муваффақиятни ривожлантирабериш керак. Бизнинг фикримизча, эндиги қўйиладиган қадам НАТО қатнашчилари бўлган давлатлар билан Варшава шартномасига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасида ҳужум қилмаслик тўғрисида пакт тузишдан иборат бўлиши лозим. Бундай пакт тузиш ҳарбий жиҳатдан энг қудратли бўлган давлатлар ва биринчи галда ядро давлатлари термоядро урушига йўл қўймаслик мақсадида ўзаро битимга келганликларини ҳамма халқларга кўрсатган бўлур эди. Бундай битимга келинганлигини, ҳеч шубҳасиз, ҳамма халқлар табриклаган бўлур эдилар.

Яқин келгусида бартараф қилиш мумкин бўлган яна бир қанча конкрет проблемаларни айтиб ўтиш мумкин эди. Бу ҳақда биз кейинги вақтларда неча марталаб гапирганмиз.

Равшандирки, бундай айрим чоралар мустаҳкам тинчликни ўз-ўзидан ҳали таъминлаб бермайди, лекин бу айрим чоралар бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш йўлида бизни янада олға силжитган бўлур эди.

Шартнома имзоланганлиги муносабати билан Совет ҳукумати астойдил мамнун бўлганлигини яна бир марта изҳор қилмоқчиман. Ядро қуроли синовлари тақиқланганлиги бутун инсоният учун эзгу ишдир.

Бу Шартномани қувватлаётган жаҳондаги ҳукуматларнинг ҳаммасига ташаккур изҳор қилишни истар эдим. Тинч-тотув яшаш йўлида, бутун дунёда тинчлик бўлсин, деб курашаётган барча жамоат ташкилотларига, барча холис ният кишиларга ҳам миннатдорчилик изҳор қилишни истар эдим.

Бутун дунёда тинчлик мустаҳкамлансин, халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик бўлсин, деб қадаҳ кўтаришга ижозат бергайсиз.

Сиз хонимлар ва жанобларнинг соғлигингиз учун!

Н. С. Хрушчевнинг нутқи зўр эътибор бериб тингланди ва гулдурос карсаклар билан кўп марталаб бўлиниб турди.

Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

ҚОЗОҒИСТОНЛИК МУСОБАҚАДОШЛАРИМИЗ ОБЛАСТИМИЗ ПАХТА ДАЛАЛАРИДА

ДЎСТОНА МАСЛАҲАТЛАР

ҚИБРАЙ. (Телефон орқали олинди). Киров номли колхоз — қозоғистонлик пахтакорлар бориб кўрган биринчи хўжалик бўлди. Бу ерда меҳмонларни зўр хурсандчилик билан кутиб олишди, тезда дўстона суҳбатлар бошланиб кетди. Калинин ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари ўртоқ Н. Қирғизбоев қардош республика вакилларига район меҳнаткашларининг етти йилликнинг бешинчи йилида ҳар гектар пахта майдонидан 35 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун олиб бораётган кураши ҳақида сўзлаб берди.

Колхоз раиси ўртоқ Н. Ғиёсов текис униб чиққан катта майдонлардаги яшил квадратларни май ойида дўл уриб кетгани ҳақида гапириб берди. Вақтни ўтказмай дарҳол қайта экишга киришдик. Меҳр қўйиб парвариш қилиш туфайли далаларда мўл ҳосил тўплашга эришдик.

Сўнг қозоғистонлик меҳмонлар қўшни «Маданият» колхозига ўтдилар. Колхоз ерлари анча нотекис. Аммо бу ҳолат ўсимликларнинг нормал ривожланишига таъсир этмаган. Ҳар туп кўчатда 8—9 тадан тўқ кўсак бор.

Қозоғистонлик мусобақадошлар «Қизил Ўзбекистон» колхозида бўлиб, пахта далаларини синчиклаб кўздан кечирдилар. Ғўзалар унчалик баланд эмас. Аммо ҳар туп кўчатда 7—8 тадан тўқ кўсак мавжуд. Лекин 40 центнерданга олинган юксак социалистик мажбуриятни бажариш учун ҳали кўп меҳнат қилиш, августда суғориш ва ишлов беришга алоҳида эътибор бериш талаб қилинади.

Мусобақадошлар Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги бошқа хўжаликларда ҳам бўлишди. Улар илғор тажрибаларни диққат билан ўрганиш билан бирга қатор танқидий мулоҳазалар айтдилар. Ўзаро текшириш бригадасининг иш якунлари район партия-хўжалик активи йиғилишида муҳокама қилинди.

Суратда: қозоқ пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси Калинин бошқармасидаги «Маданият» колхози далаларида. (Чапдан ўнгга) тайёрлов бошқармасининг бошлиғи ўринбосари Султонов, Сариоғоч ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Келес» совхозининг директори К. Нурлибеков, Сариоғоч бошқармасидаги Ленин номли колхознинг бригада бошлиғи К. Мирасломов, шу бошқармадаги Абай номли совхоз бўлимининг агрономи А. Исоқов, Сариоғоч ишлаб чиқариш бошқармаси газетасининг редактори Б. Динасидов ўртоқлар. А. Мальцев фотоси.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШИГА РАҲБАРЛИКНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Тошкент шаҳар партия комитети IX пленумидан

Республикамиз пойтахтининг қиёфаси йил сайин ўзгариб бормоқда, чиройига-чирой қўшилаяпти. Кўрки очилиб, тобора гўзаллашмоқда. Янги-янги уй-жой кварталлари, бутун-бутун массивлар, тўғри ва текис кўчалар унинг бағрини кенгайтирмоқда. Саноат объектлари қурилиши авж олаётир. Янги завод-фабрикалар қад кўтараяпти, эскилари эса реконструкция қилинмоқда. Ҳовли тўйлари ўтказиш кунда бўладиган оддий воқеага айланиб қолди. Ана шуларнинг ҳаммаси энг азиз, энг гаштли касб эгалари — бинокорлар меҳнати, ақл-заковати натижасидир.

Илгари хабар берилганидек, Тошкент шаҳар партия комитетининг IX пленумида пойтахтда капитал қурилиш ишларини яхшилаш ҳақидаги масала атрофлича муҳокама қилинди. Пленумда шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари ўртоқ **В. С. Скребнев** «Бинокорлик ташкилотларининг 1963 йилнинг биринчи ярмидаги иш якунлари ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети VII пленумининг «КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорлари асосида капитал қурилишга раҳбарликни яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарорини бажариш бўйича шаҳар партия ташкилотининг вазифалари» ҳақида доклад қилди.

Докладчи ва музокарага чиққан нотиқлар шуни таъкидлашдики, шаҳарда саноат, уй-жой ва маданий-маиший муассасалар қурилиши йилдан-йилга кўпаймоқда. Кўпминг кишидан иборат бўлган бинокорлар коллективи капитал қурилиш планларини бажариш, қурилиш ишлари сифатини яхшилаш ва таннархини камайтиришга астойдил интилмоқда. Бинокорлар капитал маблағларни ўзлаштириш бўйича белгиланган топшириқларни бажариш йўлида фидокорона меҳнат қилиб, дуруст ютуқларга эришмоқдалар. Уларнинг ғайратшижоати билан шаҳар саноат корхоналарининг кўпчилиги қайта реконструкция қилинди. Етти йиллик бошидан буён ўнларча йирик янги цехлар фойдаланишга топширилди.

Уй-жой қурилишида жуда катта ҳажмдаги ишлар бажарилди. **Етти йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида 914 минг квадрат метр турар-жой майдони фойдаланишга топширилди. Бу эса ундан олдинги 20 йил мобайнида қурилган турар-жой ҳажмидан кўпдир. Агар 1958 йилда Тошкентда давлат маблағлари ҳисобига 108 минг квадрат метр уй-жой сатҳи қурилган бўлса, бу йил унга қараганда 2.5 баравар кўп — 270 минг квадрат метрдан ортиқроқ турар-жойни фойдаланишга топшириш мўлжалланади.**

Ҳозирги вақтда шаҳар мактабларида 1958 йилдагига қараганда икки баравардан кўп — деярлик 140 минг ўқувчи ўрни бор. Шу давр ичида болалар боғча ва яслиларидаги ўринлар сони 20 минг кўпайди ва ҳозир уларда 50 мингга яқин мактаб ёшидаги болалар тарбияланмоқда. Касалхона ва поликлиникалардаги ўринлар сони ошди, янги кинотеатрлар, ҳаммомлар ва бошқа маданий-маиший муассасалар ишга туширилди, кўплаб савдо точкалари қурилди.

Қурилишларда йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталларидан фойдаланиш тобора кенгаймоқда. Бу қурилиш ишлари сифатини яхшилаш, муддатларини қисқартириш, индустрия даражасини ошириш, таннархини камайтиришда катта роль ўйнамоқда. **Бундай конструкция ва деталлар тайёрлаш тўрт йил мобайнида беш ярим баравар ортди. Йирик панелли уйлар тобора кўп қад кўтармоқда.** Уй-жой қурилишининг бу прогрессив усулини қўлланиш яхши натижалар бераётир. **Тошкент уйсозлик комбинати ишга тушганидан буён шаҳарда 167 та уй фойдаланишга топширилди. Уларнинг умумий сатҳи 213 минг квадрат метрни ташкил этади.**

Қурилиш ишларининг механизация даражаси ошаётир. Янги-янги бинокорлик механизмлари, машиналари ишга туширилаяпти. Ҳозир пойтахт қурувчилари 180 кран, 300 га яқин экскаватор, 385 та бульдозер ва бошқа агрегатлардан фойдаланаяптилар. Бу қурувчилар меҳнатини енгиллаштиришга, иш натижасини баракали қилишга, қурилиш суръатини тезлаштиришга ёрдам бераётир. **Етти йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича белгиланган топшириқ анча ортиғи билан адо этилди. 1962 йилда ҳар бир бинокор ҳисобига бажарилган иш 1958 йилдагига нисбатан 51,4 процент ошди.**

Шаҳар қурилишларида коммунистик меҳнат учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёйяпти. **Ҳозир бу ватанпарварлик ҳаракатида 400 бригада, 8 мингдан ортиқ ишчи иштирок этмоқда. 121 бригада ва 2 мингдан ортиқ бинокор ана шу юксак номни қозонишга муваффақ бўлди.**

Шаҳар партия, совет ва хўжалик ташкилотлари капитал қурилиш масалалари билан чуқурроқ шуғулланадиган бўлиб қолдилар, бу соҳадаги камчиликларни бартараф этиш бўйича қатор тадбирларни амалга оширдилар.

Шаҳар партия ташкилотлари бинокорлар ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни бирмунча яхшиладилар. Қурилиш ишларини тезлаштириш билан боғлиқ бўлган масалаларни анча оператив ҳал қиладиган бўлиб қолдилар. Барча бинокорлар куч-ғайратини капитал қурилиш бўйича белгиланган топшириқларни бажаришга сафарбар этиш бўйича бир қанча муҳим чора-тадбирлар кўришди. Бу қурилиш суръатини анча тезлаштиришга олиб келди.

1963 йилнинг биринчи ярмида 1962 йилнинг шу давридагига қараганда 17 процент кўп капитал маблағ ўзлаштирилди. Уй-жой қурилишида эса бу кўрсаткич 31,8 процент ошди.

Шу билан бирга пленумда капитал қурилишида йўл қўйилаётган катта камчиликлар ҳам очиб ташланди, унинг айбдорлари эса қаттиқ танқид қилинди. Капитал қурилишга ажратилган давлат маблағларини тўла ўзлаштирмаслик одат тусига кириб қолмоқда. Етти йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида белгиланганига нисбатан 23 миллион сўм кам маблағ ўзлаштирилди. Шу давр ичида республика пойтахти меҳнаткашларига 116 минг квадрат метр турар-жой майдони кам қуриб берилди.

Тугалланмаган қурилишлар ортиб бормоқда. 1963 йилнинг биринчи ярмида бундай қурилишлар 5 миллион сўмлик кўпайди. Ўрнатилмаган асбоб-ускуналар сони ошмоқда. Ярим йиллик капитал маблағ ўзлаштириш плани 84,6, қурилиш-монтаж ишлари топшириги 90,5, шу жумладан, саноат объектлари бўйича 76 процент бажарилди, холос.

Бу камчиликлар ҳали капитал қурилишга раҳбарлик қилишда жиддий камчиликларга йўл қўйилаётганлиги туфайли содир бўлмоқда. Кўпгина қурилиш ташкилотларининг партия, касаба союз ва хўжалик ташкилотлари коллективларни капитал қурилиш давлат планларини тўла ва ошириб бажаришга сафарбар қилиш билан етарли шуғулланмаётирлар. Прогрессив технологияни кенг қўлланиш, бинокорлар ўртасида тарбиявий ишларни олиб бориш каби муҳим масалаларга совуққонлик билан қарамоқдалар. Айниқса, қурилиш жараёнларини механизациялаш борасида активлик кўрсатишмаётир.

Мавжуд машина ва механизмлардан барча ташкилотларда ҳам унумли фойдаланилаяпти, деб бўлмайди. Қўл билан бажарилаётган сермеҳнат ишлар ҳали кўп. Қурилиш объектларини зарур материаллар билан таъминлаш ёмон ташкил этилган.

Докладчи ва музокарага чиққан нотиқлар қурилишнинг индустрия базасини кенгайтириш бўйича етарли иш қилинмаётганлигини кўрсатиб бердилар.

Масалан, 1963 йилнинг биринчи ярми ўтиб кетганига қарамай, йилига 140 минг квадрат метр панель ишлаб чиқарадиган янги уйсозлик комбинати қурилишига ҳамон киришилганича йўқ. Унинг лойиҳа-смета ҳужжатлари тўла тайёрланмаган. Корхона учун келтирилган асбоб-ускуналар республиканинг бошқа шаҳарларига тарқатиб юборилган. Мавжуд уйсозлик комбинатини реконструкция қилиш ишлари ҳам жуда секин бормоқда.

Йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари ишлаб чиқариш эҳтиёждан орқада қолаётир. Шундай маҳсулотлар тайёрлайдиган корхоналар шу йилнинг ўтган даврида қурилишларга 10 минг кубометр конструкция ва деталлар кам беришди. Бунинг устига уларнинг сифати ҳам кўнгилдагидек эмас. Пленумда жуда кўп объектларга брак ва сифатсиз темир-бетон конструкциялари етказиб бераётган 1 ва 2-завод директорлари қаттиқ танқид қилинди. Ғишт заводларининг жуда ҳам ёмон ишлаётганлиги қайд қилиб ўтилди.

Музокараларда биринчи бўлиб сўзга чиққан Чилонзор район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **О. Соқиев** шундай деди:

— Бинокорларимиз куч-ғайрати билан беш йил ичида Чилонзор массивининг қиёфаси тубдан ўзгарди. Бўмбўш ерда юзлаб кўп қаватли уйлар қад кўтарди. Ҳозир бу ерда саксон мингга яқин киши яшамоқда. Еттита мактаб фойдаланишга топширилди. Бир қанча маданий-маиший муассасалар ишга туширилди. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида 40 та уй қуриб битказилди. Уларда 2 минг 400 оила ҳовли тўйлари ўтказишди. Лекин районимизда капитал қурилиш ишлари умуман яхши бормаётир. Ҳали бизда катта камчиликлар бор. Ажратилган капитал маблағлар тўла ўзлаштирилмаётир.

ЕТТИ ЙИЛЛИКНИНГ ЎТГАН ТЎРТ ЙИЛИ МОБАЙНИДА РЕСПУБЛИКАМИЗ ПОЙТАХТИДА 914 МИНГ КВАДРАТ МЕТР ТУРАР-ЖОЙ МАЙДОНИ ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ. БУ — БУНДАН ОЛДИНГИ 20 ЙИЛ МОБАЙНИДА ҚУРИЛГАН ҲАММА ТУРАР-ЖОЙ САТҲИДАН ҲАМ КЎПДИР.

Нотиқ ўз сўзини давом эттириб, уй-жой массивлари комплекс қурилмаётганлигини, бу ана шу массивларда яшаётган меҳнаткашларга айрим қулайсизликлар туғдираётганлигини айтади. У уй-жой қурилиши билан бирга маданий-маиший муассасалар, мактаблар, болалар боғча ва яслиларини ҳам бир йўла бунёд этиш лозимлигини таъкидлайди.

3-қурилиш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **Н. Пикман** минбарга чиқади. У бундай деди:

— Қурилиш ишларини тўғри планлаштириш жуда катта аҳамиятга эгадир. План қанчалик пухта бўлса, иш шунча яхши юришиб кетади. Афсуски, бу соҳада жуда кўп чалкашликларга йўл қўйилмоқда. Айрим объектларни қуриш бўйича планлар ҳадеб ўзгартирилаверади. Планлаштириш ишларида қатъий тартиб ўрнатиш лозим.

Сўнгра ўртоқ Пикман шаҳардаги қурилиш трестларини маълум иш бўйича ихтисослаштириш ҳақида мулоҳазаларини айтди. Тошкентда 3 та қурилиш трести бор. Трестларнинг ҳаммаси комплекс ишлар олиб боришаяпти. Бизнинг фикримизча, дейди у, бу анча қийинчиликлар туғдираяпти. Чунки ҳар бир трест коллективи ҳам саноат, ҳам уй-жой, ҳам маданий-маиший муассасалар қурилишини олиб боргач, иш албатта қийинлашади. Шунинг учун трестларни ихтисослаштириш керак. Битта трестга фақат саноат объектларини қуриш вазифаси юклатилиши лозим. Қолган трестлар эса маданий-маиший бинолар ва уй-жойлар қурсин. Бу ишимизга фақат фойда келтириши мумкин.

«Главташкенстрой»нинг бошлиғи **П. М. Репин**, 93-ихтисослаштирилган трест бошқарувчиси **С. И. Никитин** ўртоқлар ва бошқа нотиқлар қурилишнинг индустрия базасини мустаҳкамлаш ҳақида гапирдилар.

— Бинокорлик материалларининг етарли тайёрланмаётганлиги ишимизга катта зарар келтираяпти,— дейди ўртоқ П. М. Репин.— Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида фақатгина темир-бетон конструкцияларидан 10 минг кубометр кам олдик. Инерт материаллари таъминоти жуда ёмон аҳволда. Ўтган ярим йилда фақатгина қумнинг ўзидан 43,5 минг кубометр кам олдик. Бунинг оқибатида пардозлаш ишлари кечикиб кетди. Ғишт етказиб бериш ҳақида ҳам худди шуни айтиш мумкин. Бунинг устига унинг сифати ҳам ёмон. Йил бошидан буён деярли 6 миллион дона ғишт кам олинди. Буларнинг ҳаммаси бинокорлар иш вақтининг баракасиз ўтишига сабаб бўлаяпти. Таъминот шундай ёмон ташкил этилгач, ишда кескин бурилиш ясаш амри-маҳол албатта. «Средазглавстройиндустрия» раҳбарлари бу камчиликларни бартараф этишса ишимизга кўп фойда берган бўлишарди.

Уйсозлик комбинати монтаж бошқармаси коммунистик меҳнат бригадасининг раҳбари ўртоқ **Г. Аппасовнинг** нутқини пленум қатнашчилари зўр эътибор билан тингладилар. У ўзи раҳбарлик қилаётган бригаданинг ишлари ҳақида батафсил гапириб берди.

— Ишимизга ҳалақит бераётган айрим камчиликларни кўрсатиб ўтмоқчиман,— сўзида давом этар экан, деди у.— Бундай камчиликлар анчагина бор. Аввало ишга бир бошдан мукаммал ўйланиб киришилмайди. Қоида бўйича бирор объектни қуришга киришишдан олдин уни сув, электр қуввати билан таъминлаш, унга борадиган йўлни очиш керак. Одатда бу ишлар қурилиш бошланиб бўлгандан сўнг қилинади. Бу билан ишнинг суръати пасайиб кетади. Шундан кейин нотиқ бинокорларни автомашиналар билан таъминлашдаги ўзибўларчиликни танқид қилди. Сўнгра, у йирик панеллардан фақатгина уй-жойлар эмас, шу билан бирга маданий-маиший, мактаб, болалар боғча ва яслилари бинолари қурилишини ҳам кенг йўлга қўйиш ҳақида гапирди.

159-қурилиш тресті етти йиллик бешинчи йилининг дастлабки кунидан бошлаб бир меёрда ишлаб келмоқда. Қурилиш ишлари топшириқлари ой сайин ортиғи билан адо этилаётир. Ярим йиллик план 103,6 процент бажарилди. Шу даврда ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда 29,7 процент кўп қурилиш ишлари бажарилди. Пландагидан ташқари минг квадрат метр уй-жой сатҳи фойдаланишга топширилди.

— Бундай ютуқларга, — дейди трест партия ташкилотининг секретари ўртоқ **И. П. Пелепец**, — коллектив ўртасида оммавий-сиёсий, тарбиявий ишларни кенг йўлга қўйиш, социалистик мусобақага конкрет раҳбарлик қилиш, илғор иш методларини кенг оммалаштириш, коллектив куч-ғайратини трест олдида турган вазифаларни бажаришга тўла сафарбар этиш туфайли эришилди. Коммунист ва комсомолларнинг авангардлик роли таъминланди. Қолоқ участкалар билимдон, ташкилотчилик кобилияти бўлган ёш коммунистлар билан мустаҳкамланди. Ҳар бир бинокорнинг ўз иши натижасига нисбатан масъулияти оширилди. Мавжуд бинокорлик механизмларидан унумли фойдаланиш, оғир иш жараёнларини енгиллаштириш бўйича чоралар кўрилди. Ана шу тадбирларнинг ҳаммаси қурилиш ишларини бажаришдаги кўрсаткични кескин яхшилади

Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари **Г. М. Саркисов**, шаҳар архитектори **И. П. Якушев**, Октябрь район ижроия комитетининг раиси **С. Норқўзиев** ўртоқлар шаҳарни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, йўл қурилиши, бунинг учун зарур материаллар ишлаб чиқаришнинг аҳволи ва уни яхшилаш ҳақида гапирдилар.

Пленумда шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Қ. М. Муртазоев** нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Чорвоқ гидроузели қурувчилари поселкаси яқин келгусида қад кўтаради. Унинг биринчи микрорайон участкасида ҳозир қурилиш ишлари жадал суратлар билан олиб борилмоқда. Йил охиригача 6 минг квадрат метр сатҳли турар-жой бинолари, касалхона ва жамоат бинолари фойдаланишга топширилади. Суратда: (чапдан) илғор бинокорлардан А. Ибадуллаев, З. Иванова, А. Матюнина, Л. Боев, А. Делбенко, П. Пошивайлов ва Д. Шодиев ўртоқлар.

О. Левак фотоси.

Чирчиқ трансформатор заводи маҳсулотлари мамлакатимизнинг кўпгина корхоналарига жўнатилади. Ҳозир завод электрлаштирилган темир йўлларда қўлланиладиган янги «ОМО-800» маркали трансформаторлар ишлаб чиқара бошлади. Суратда: йиғувчи слесарь Саидмамат Саидасанов янги трансформатор қисмларини йиғмоқда.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

ПАХТАКОРЛАР УЧУН

Область аптекалар бошқармаси қишлоқ аҳолисига янада кўпроқ зарур дори-дармонлар етказиб бериш мақсадида бир-қанча тадбирларни амалга ошираяпти.

Шу ойнинг ўзида пахтакорлар учун 11 мингдан ортиқ аптечкалар юборилди. Улардаги дори-дармонлар воситаси билан беморга биринчи ёрдамни уйда ҳам бериш мумкин. Аптечкалар дала шийпонлари, болалар боғчаси ва ёш болали хонадонлар учун айниқса қулайдир. Ҳозир шу хилдаги аптечкалардан яна 3 мингтаси тайёрлаб қўйилди.

МАКТАБ ИШИ—УМУМХАЛҚ ИШИ

Коммунистик таълим-тарбия ўчоғи бўлган совет мактаби олдида ёш авлодни ҳар томонлама билимдон, одоб ва ахлоқли ҳамда меҳнатсевар қилиб етиштиришдек шарафли вазифалар турибди. Инсон ҳаётга, келажакка йўлланмани шу мактабдан олади. Коммунизм қурилиши авж олдирилган ҳозирги даврда ёш авлодни замонамиз талаблари даражасида ўқитиш ва тарбиялаш алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Таълим-тарбия ишида асосий омил бўлган дарс машғулотлари сифатини ошириш кўп жиҳатдан янги ўқув йилига намунали тайёргарлик кўриш, қўшимча синф хоналари қуриш ва мактабларнинг ўқув моддий базаларини мустаҳкамлашга ҳам боғлиқдир. Бу тадбирлар болаларни ўқитиш ва тарбиялаш учун тағин ҳам қулай шарт-шароитлар вужудга келтиради, мактабларда машғулотларни бир сменага кўчириш имконини беради. Энг муҳими, ўқувчиларнинг кундалик машғулотлари нормал йўлга қўйилади. Айни вақтда педагогларнинг унумли меҳнати таъминланади ҳамда синфдан ва мактабдан ташқари олиб бориладиган ишлар учун катта қулайликлар туғилади.

Бу йил областимизнинг кўпчилик мактабларида янги ўқув йилига тайёргарлик ишлари барвақт бошлаб юборилди. Ишни бошидан пухта ташкил этиб, янги ўқув йилига эрта тараддуд кўрган мактаблар коллективлари биринчи сентябрга ҳамма нарса тахт эканлиги ҳақида бирин-кетин рапорт бермоқдалар. Бу соҳада Бекобод шаҳар мактаблари ҳар йилдагидек бу йил ҳам байроқдор бўлишди. Июнь ойининг охиридаёқ шаҳар мактаблари сифатли ремонт қилиниб бўлинди.

Бекобод шаҳар мактаблари шу йилнинг бошида ажойиб ташаббус машъалини ёққан эдилар. Ташаббус учқунининг аланга олишига шаҳар жамоатчилиги ҳам сабабчи бўлди. Партия, совет ва жамоат ташкилотлари мактаб иши — умумхалқ иши эканлигини чуқур ҳис қилдилар. Мактабларни ўз оталиғига олган шаҳардаги корхоналар коллективлари енг шимардилар. Ўрта маълумоти бўлмаган ёшлар сменали мактабларга тўла жалб қилинди. Цемент комбинати 1-мактаб учун 20 ўқувчига, Ўзбекистон металлургия заводида Крупская номли мактаб учун 40 ўқувчига мўлжалланган ўқув цехи ташкил этилди.

Мактабларга нисбатан чинакам ғамхўрлик намуналарини кўрсатаётган колхоз ва совхозлар халқ маорифига муносиб ёрдам бераётганликларини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Жонкуяр хўжаликлар ўз оталиғидаги мактабларга қўшимча синф хоналари қуриш, янги устахона ва лабораториялар ташкил этиш учун бор имкониятларни ишга солаяптилар. Ўрта Чирчиқ районидаги илғор колхоз ва совхозлар мактабларга яқиндан ёрдам беришди. «Полярная звезда», «Ленин йўли», «Северний маяк» каби колхозлар янги ўқув йилига тайёргарлик кўришда мактаб коллективлари билан тенг тер тўкишди. Натижада райондаги 20 дан ортиқ мактаб ҳозирнинг ўзидаёқ 1-сентябрга тайёр қилиб қўйилди. Янги ўқув йилидан бошлаб бир сменали мактаблар сони яна 21 тага кўпаяди.

Бу йил областимизда 823 та мактабда машғулотлар олиб борилади. Хўш, бу мактабларнинг ҳаммаси ҳам 1-сентябрга тайёрми? Афсуски, йўқ. Янгийўл район мактабларида ремонт ишлари айниқса суст олиб борилмоқда. Олмалиқ шаҳар мактабларининг кўпида машғулотлар ҳамон икки сменада олиб борилаётгани ачинарли бир ҳолдир. Партия ва касаба союз ташкилотлари янги мактаб бинолари қуриш, мавжудларини кенгайтириш шу куннинг энг муҳим вазифаларидан бири эканлигини унутмасликлари керак.

Мактаб қурилиши-зарбдор қурилиш. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз мактаблар қурилиши учун етарли миқдорда маблағлар ажратмоқда. Шундай экан, янги мактаб бинолари тез ва соз қурилиши лозим. Бироқ, айрим жойларда бунинг аксини кўрамиз. Мактаблар учун ажратилган қурилиш материаллари баъзан ўз вақтида етказиб берилмайди. Бунинг устига қурилиш объектларини ишчи кучи ва транспорт билан етарли таъминланмаётгани ишнинг белига тепаяпти. Натижада барвақт бошланган қурилиш охирига етказилмай ўлда-жўлда бўлиб ётади. Куйбишев районининг Ново-Московский кўчасида яқинда янги мактаб биноси қад кўтарди. Аммо, кейинчалик унинг сифатсиз қурилгани маълум бўлиб қолди. Мактабда қурилиш ишлари яна қайта бошланди. Бундай жиддий камчиликларга ўз вақтида барҳам бериш керак.

Янги ўқув йилига тайёргарлик кўриш ишлари кенг кўламда олиб борилиши лозим. Чунки, мактабларни сифатли ремонтдан чиқариб қўйишнинг ўзи кифоя қилмайди. Ўқувчиларни дарсликлар билан тўла таъминлаш ҳам муҳим вазифадир. Ҳозир область мактабларида дарсликларни тарқатиш кўнгилдагидек эмас. Бу соҳада, айниқса Бўка райони орқада қолмоқда.

Дарслик — ўқувчиларнинг энг яқин ҳамдами. Бинобарин, дарсликларни с и ф а т л и нашр этиш ҳақида ҳам мулоҳаза юритишга тўғри келади. Тўғри, янги ўқув программалари бўйича тайёрланган дарсликлар кўплаб нашр этилмоқда. Мактабларни ўқув программалари ва методик қўлланмалар билан таъминлаш яхши йўлга қўйилган. Аммо маҳаллий шароит ҳисобга олиниб тузилган дарсликлар ҳали етарли эмас. Ўқитиш методикасига оид яхши қўлланмалар йўқ ҳисоб. Шу сабабли КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми халқ маорифи органларини дарс беришнинг янги, прогрессив методикаларини ишлаб чиқишга даъват этди. Бу вазифаларни амалга оширишда Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг Педагогика фанлари илмий-текшириш институти, Ўзбекистон ССР «Ўрта ва олий мактаб» давлат нашриёти, ўқитувчилар малакасини ошириш институтлари яхши фаолият кўрсатишлари даркор.

Яна ҳафта кетидан хафталар ўтар-ўтмас янги ўқув йили бошланади. Ҳа, 1-сентябрдан дарак берувчи қўнғироқнинг мактаблар саҳни бўйлаб янграшига саноқли кунлар қолди. Вақт кутиб турмайди. Шу сабабли қолган вақтдан унумли фойдаланиб, ҳамма нарсани тахт қилиб қўйиш — мактаб педагог коллективларининг, бутун жамоатчиликнинг асосий бурчидир. Чунки, мактаб иши — умумхалқ иши.

Янги ўқув йилини ҳар томонлама пухта тайёргарлик билан кутиб олайлик!

ИДЕОЛОГИЯ КУРАШИНИНГ ОЛДИНГИ САФИГА

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорлари матбуот, радио ва телевидение ходимларининг ижоди учун жуда кенг майдон очиб берди. Пленум қарорлари журналистлар зиммасига ўзларининг бутун фаолиятига ҳозирги вақтда олдиларида турган катта вазифалар руҳида янгича баҳо бериш вазифасини юклайди.

Ўзбекистон пойтахти журналистларининг 5 августда бўлиб ўтган йиғилиши Коммунистик партиянинг юксак ишончига муносиб бўлиш учун ўз ишларини қандай қилиб қайта қуриш масаласига бағишланган эди.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қатнашчиси, «Қизил Ўзбекистон» газетасининг редактори, республика Журналистлар союзи президиумининг раиси З. И. Есенбоев ўртоқ Н. С. Хрущевнинг ёрқин нутқи, Л. Ф. Ильичевнинг доклади Пленум қатнашчиларининг ҳаммасида унутилмас таассурот қолдирганлиги ҳақида, журналистлар олдида турган вазифалар тўғрисида гапириб берди. Йиғилиш қатнашчилари унинг сўзини зўр эътибор билан тингладилар.

Йиғилиш қатнашчилари идеология ишининг матбуотда ёритилишини кучайтириш чораларини ишчанлик билан муҳокама қилдилар, бу соҳада ҳозир редакцияларда қандай иш олиб борилаётганлиги ҳақида гапирдилар. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Радио эшиттириш ва телевидение Давлат комитети раисининг ўринбосари Х. Р. Худойбердиев йиғилиш қатнашчиларини КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларини пропаганда қилиш формалари билан таништирди. «Қизил Ўзбекистон» газетасининг ходими К. Юмаева, ЎзТАГ старший редактори Ю. Кукаркин, «Правда Востока» редакциясининг бўлим мудири Н. Борискин, «Ўзбекистони сурх» газетаси редакторининг ўринбосари М. Умаровлар ўз сўзларида идеологик пропаганда учун энг хилма-хил жанрлардан фойдаланиш, редакциялардаги штатсиз бўлимларнинг иши, матбуот саҳифаларида штамп ва формализмга йўл қўймаслик ҳақида гапирдилар. «Фрунзевец» округ ҳарбий газетасининг редколлегия аъзоси Д. Писляков Туркистон ҳарбий округи жангчилари орасида Ленинга бағишланган лекция ва суҳбатлар ўтказиш методи билан, меҳнаткашларнинг меҳнат зафарларини кенг кўрсатиш йўли билан тарбиявий иш олиб бориш тажрибасини айтиб берди.

Йиғилиш қатнашчилари ҳар бир журналист КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг материаллари ва ҳужжатларини чуқур ўрганиши ҳамда ўзининг бутун ишини меҳнаткашларни идеологик жиҳатдан тарбиялаш соҳасида партиянинг янги вазифаларига мувофиқ қуриши керак, деб топдилар. Тошкент журналистларининг шаҳар летучкасини ўтказиш ва бу летучкада матбуотда эълон қилинган, радио ва телевидение орқали эшиттирилган идеологик характердаги материалларни чуқур анализ қилиш мўлжалланди.

Ўзбекистон пойтахтининг ҳамма журналистлари номидан йиғилиш қатнашчилари Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг тинчликсевар сиёсатини қизғин қўллаб-қувватлаганликларини, КПСС Марказий Комитетининг барча партия ташкилотларига ва коммунистларга Очиқ хатини ҳамда Совет ҳукуматининг Баёнотини маъқуллаганликларини изҳор қилдилар. (ЎзТАГ).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Хат босилмади, лекин...

Жамиятимизда соф виждонли, меҳнатсевар кишилар қаторида ўз манфаатини кўзлаб иш тутувчилар ҳам учраб туради.

Шундай кишилар тўғрисида редакциямизга келган «Яна хиёнат» сарлавҳали хат текшириш учун Тошкент шаҳар прокуратурасига юборилган эди. Яқинда шаҳар прокурори вазифасини бажарувчи ўртоқ Т. Абдуллаевдан ана шу хат юзасидан ўтказилган текширишнинг якуни ҳақида жавоб олдик.

Текширишда аниқланишича иккинчи ҳаммом кир ювиш комбинатининг директори Х. Ҳакимовнинг ўз мансабини суиистеъмол қилганлиги, молия-хўжалик ҳамда кадрларни танлаш ишида қўпол хатоликларга йўл қўйилганлиги тўғри чиққан. Жумладан, штатдан ташқари Бокин деган рассомни сақлаб, унга 370 сўм тўлаган. Шундай йўл билан 1210 сўм давлат маблағи кишиларга қонунсиз сарфланган. Холиқовнинг ўзи 570 сўм олган.

Тўртинчи ҳаммомда эса болалар билетини оширилган нарх билан — 16 тийиндан сотиш, кийимбошлар йўқолиши каби тартибсизликлар рўй берганлиги аниқланган. Холиқов ишдан олинди. Шунингдек, кишилар ҳақига хиёнат қилган кассирлар — Смолякова билан Тайгурова ҳам ишдан бўшатилди.

ДАВЛАТ ПЛАНИ—ҚОНУН

ИСТИҚБОЛ ЙЎЛИ

ЛАВҲА

Кўпинча шундай бўлади. Олис-олисларда порлаб турган истиқбол чўғи кишини ўзига чорлайди-ю, сиз унга қайси йўл билан боришингизни билмай қоласиз. Шундай пайтларда баъзи бировлар истиқбол сари энг қисқароқ, энг осонроқ йўлдан боришга ҳаракат қилишади. Кейинчалик эса, осон йўлдан бориш билан орзуга етишиб бўлмаслиги аён бўлиб қолади.

Коммунист Юсуф Собиров буни ёшлигиданоқ тушунди. Шунинг учун у ҳар доим нотекис, машаққатли, аммо тўғри йўлдан юрди. У ўз истиқболини миллион-миллион совет кишилари каби ҳалол меҳнати билан яратди.

... Уруш энди тугаган йиллар эди. Октябрь революцияси номидаги тепловоз-вагон ремонти заводида янги цехлар қурилаётган кунларнинг бирида жуда қизиқ воқеа рўй берди: Юсуф Собиров бир сменада икки мингта ғишт терди. Табелчи наряд қоғозини идорага олиб келганида мастер ишонмади.

— Икки мингта? Ўзимизнинг Юсуф-ми? Қўйсанг-чи!

Ёшгина табелчи йигит кўзларини пирпиратиб туриб олди:

— Нега ишонмайсиз? Ўзимизнинг Юсуф ака-да!

Мастер шубҳаланишга ҳақли эди. Ўша пайтларда энг яхши ғишт терувчининг сменалик меҳнати мингта ғишт қўйишдан нарига ўтмасди.

Табелчи мастерни бошлаб келганида Юсуф Собиров ҳавозалар устида ўтириб папирос тутатарди. Ким билсин, балки кун сайин осмонга бўй чўзаётган пойтахт қурилишларини кўриб завқланармиди... Мастер бир оғиз ҳам гапирмай, Юсуф терган ғиштларни санаб чиқди. Чап кўзини қисиб уёқ-буёққа ўтиб қаради. Кейин Юсуфга қараб жилмайди.

— Баракалла!

Тажрибали мастернинг шу бир оғиз сўзи ғишт терувчилар учун катта мукофот эди. Юсуф ўтирган ерида бир қимирлаб олди.

— Бундан ҳам яхши ишлаш мумкин. Бу фақат ўзимизга боғлиқ... — Юсуф бундоқ қараса, атрофини қурувчилар ўраб олишибди. Тўлқинланиб кетди, юрагида борини тўкиб солди. — Ўзингиз ўйлаб кўринг, эрта билан ишга келамиз, ғишт йўқ. Ташиб келгунча алламаҳал бўлиб қолади. Деворни бир қулоч кўтардингми, ҳавоза ясаш керак. Тахта олиб келиб, ҳавоза ясагунингча, қарабсанки, куннинг ярмиси ўтиб кетади...

Қурувчилар чекка-чеккадан Юсуфнинг фикрини маъқуллаб луқма ташлашди.

— Тўғри.

— Рост айтади.

— Иш жойини тайёрлаб қўядиган алоҳида бригада тузиш керак...

Бригада тузилди. Юсуф Собиров бригадир қилиб тайинланди. Ишлар юришиб кетди. Смена топшириғи икки ҳисса ошириб бажариладиган бўлиб қолди. Иш сифати ҳам кўтарилди, маошлар ҳам ошди. Комплекс бригаданинг иши билан қизиқувчилар кўпайиб қолди. Қурувчилар Москвадан Берлингача фронт йўлларини босиб ўтган собиқ солдат ҳозир қурилишда сидқидилдан ишлаётган бу камтар кишининг — тажрибали қурувчи Юсуф Собировнинг маслаҳатларини бажонудил тинглайдиган, ундан ўрнак олишадиган бўлишди.

— Ҳамма гап ишни тўғри уюштиришда қолган. Шундай қилиш кераккки, бир ҳовуч қоришма ҳам қотиб қолмасин, битта ғишт ҳам синмасин. Нон ҳам нон, нон ушоғи ҳам нон деб бечиз айтишмаган.

...Ўтган йили Юсуф Собиров бошлиқ коллективга коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли ном берилди. Бригада аъзолари масъулиятни янада чуқуррок ҳис қилиб ишлай бошладилар. Собиров бригадаси «Средазтрансстрой» трестида биринчи бўлиб, 1963 йил олти ойлик иш планини муддатидан илгари бажарганлиги ҳақида рапорт берди.

— Пойдеворнинг мустаҳкам чиқиши учун оралиқда очиқ жойлар қолишига йўл қўймаслик керак.— дейди у.

Шунинг учун бўлса керак, иш сифатини унинг ўзи текшириб кўради. Ҳозирги иссиқ кунларда ғиштни ҳўллаб териш жуда фойдали. Ҳўл ғиштни ҳамма томони билан терса ҳам бўлаверади.

Юсуф Собиров 25 йил мобайнида Тошкентда озмунча уйлар қурдими? У транспорт институти биноси, ремонт-механика заводи, Октябрь революцияси номидаги завод, «Военторг» магазини, «Тошкент» вокзали каби бир қатор қурилишларда баъзан бригадир, баъзан эса ғишт терувчи бўлиб ишлади. Юсуф Собировнинг яхши бир одати ҳам бор: бино битдими, унга кўчиб кирган кишилар ёки ташкилот раҳбарларидан қурилишнинг сифати ҳақидаги фикрларини билиш ниятида бу ерга келади, улар билан бирма-бир суҳбатлашади.

Трест коллективи Юсуф Собировни «қирқ ҳунарли йигит» деб атайди. Ҳақиқатан ҳам шундай: Собиров ғишт терувчиликдан тортиб сувоқчиликкача, печкачиликдан дурадгорликкача — ҳаммасини билади. Кунлардан бирида ўн саккиз метрли сув минораси қуриш керак бўлиб қолди. Бу жуда масъулиятли иш эди. Вертикал ўқдан озгина оғиб кетилса ҳам сув резервуарининг босими остида минора ағдарилиб кетиши мумкин.

Трест раҳбарлари бу вазифани кимга топширишни узоқ маслаҳатлашдилар. Ниҳоят трест бош инженери ўртоқ Б. Я. Кукулян Собировни чақирди.

— Ишонаманки, бу ишни фақат сиз қила оласиз. Тажрибангиз етади, Юсуф Собирович,— деди у.

Тажрибали қурувчи ҳеч иккиланмай ишга киришди. Минора қуришдек машаққатли иш бўлмаса керак. Бино цилиндр шаклида чиқиши лозим. Қаерини шайн билан текширишни ҳам билмайсан киши. Лекин Юсуф ака бу мураккаб ишнинг уддасидан чиқа олди. Кўп ўтмай ундан ҳам баландроқ 25 метрли минорани ҳам қурди.

Собиров бригадаси хўжалик ҳисоби билан ишлай бошлаганига икки йил бўлди. Дарҳол натижалар ҳам кўриниб қолди. Унумдорлик ошди, тежамлилик кучайди. Бригада аъзолари эришаётган ютуқнинг сирини сўрасангиз, Собиров мийиғида кулиб қўяди:

— Бу ерда ҳеч қандай «сир» йўқ. Ёшларимизнинг ишини кўрсангиз ҳаммаси аён бўлиб қолади. Мана, Ира Ибаева. Бригадага ёрдамчи ишчи бўлиб келганди. Ғишт терувчилик касбини севиб қолди. Қизиқиш бўлса ҳамма ишни қилса ҳам бўлар экан. Тезда ажойиб ғишт терувчи бўлиб олди. Қаранг, қўлига гард юқтирмай ишлайди. Сиртдан қараганда, бу нарса майда икир-чикирдек кўринади. Лекин ишда бунинг аҳамияти катта. Қўлга қоришма тегса, андавани яхши ушлаб бўлмайди. Демак ишнинг сифати бузилади, суръат сустлашади.

Юсуф Собиров ғишт терувчи Усмон Хўжаевни ҳам биз билан таништирди. Усмон бетончилик касбини ҳам эгаллаб олган экан. Борис Кольцов бўлса дурадгорликни ҳам ўрганиб олибди.

— Ҳар бир эски михни тўғрилаб қайта ишлатиш ҳам катта аҳамиятга эга,— дейди Кольцов, — ишимизда майда-чуйда нарсалар йўқ деб, шуни айтамиз-да!

...Юсуф Собиров баланд-баланд ҳавозалар устида дадил юраркан, қотма гавдасини хиёл букиб ўз истиқболини кўрмоқчи бўлгандай олис-олисларга шодон тикилади. Барно шаҳарнинг ҳусн-жамолини очишга ҳисса қўшаётгани билан фахрланади.

Иван ЗИМИН
«Средазтрансстрой» арматурачиси. «Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Ампулалар цехининг Тамара Чехова раҳбарлик қилаётган коммунистик меҳнат бригадаси аъзоларининг номи Тошкент химия-фармацевтика заводида ҳурмат билан тилга олинади. Бунинг боиси шундаки, улар смена топшириқларини мунтазам равишда 130 процентдан бажариб келмоқдалар. Суратда: бригадир Т. Чехова (чапдан) ва бригада аъзоси Р. Мирзаева ўртоқлар.

М. Комлев фотоси.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

КЎЧМА НАСОС СТАНЦИЯЛАР

Суғориладиган районларнинг хўжаликларида ажойиб техника янгилиги — кўчма насос станциялар ишлатила бошланди. Осма типдаги бу станция «ДТ-54» тракторига бириктилиб, ҳаракатга келтирилади.

Янги агрегат ирригация бўйича давлат конструкторлик бюроси лабораториялари ҳамда Самарқанддаги 2-механика заводи цехларида яратилди. Кўчма станциянинг тургун станциялардан фарқи шундаки, у бир жойга эмас, лозим бўлган тақдирда, кўчиб юриб исталган ергача сув чиқариб бераверади. Бунинг натижасида ҳар қаер, ҳар қаерларга ўрнатиб қўйиладиган оддий типдаги станциялар сони камаяди.

Етарли қувватга эга бўлган бу янги станция 26 метр баландликкача сув чиқариб беради. Заводда бундай кўчма станциялардан дастлабки 150 таси ишлаб чиқарилди.

●

ГАЗ ПАХТА ҚУРИТАДИ

Самарқанд пахта заводида пахта тозалаш бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси конструкцияси асосида яратилган узлуксиз ишлаб турадиган газ сушилкаси синаб кўрилди.

Кўп иқтисодий фойда келтирадиган бу сушилкада барча процесслар механизациялаштирилган. Уни фақат икки киши бошқаради. Одатдаги олов билан ишлайдиган сушилкаларда ўн етти ишчи банд бўларди. Янги сушилканинг унумдорлиги икки баравар кўп: Бир соатда 10 тонна пахта қуритиб, унинг намлигини 4 процентгача келтиради.

ҚАНИ ВАЪДАЛАРГА ВАФОЛАРИНГИЗ?

Кўркам Чилонзордаги бинолар анжуманида битмай қолган бир чала бино ҳам бор. Ана шу бино заказчи билан пудратчи ўртасидаги кўпгина жанжалнинг гувоҳи бўлди.

Воқеани бошидан ҳикоя қилақолайлик. Бундан тўрт йил муқаддам Тошкентдаги 2-полиграфия (ҳозир 9-шаҳар профессионал-техника) билим юрти муаллимлари ўртасида ҳам, талабалар орасида ҳам қувончли хушхабар тарқалди: Чилонзордан бизга бир ярим гектар ер ажратилибди, билим юрти учун янги бино қурилармиш! Бу хабарни эшитиб, қувонмаган қолмади.

Ҳар қанақа катта ишнинг бошланиши дабдабали бўлади. Ажратилган участкада тез кунда иш ҳам бошланиб кетди. Қурилиш объектига бўлажак бинолар комплекси лойиҳасини кўтариб 153-трест қурувчилари келишди. Майдон турли механизм ва машиналар билан тўлди. Кетма-кет бинокорлик материаллари ташиб келтирилаверди.

— Аввал ётоқхона қурақолайлик.

— Ўқувчилар хурсанд бўлишсин, деймиз-да.

Бинокорлар енг шимариб ишга киришиб кетишди. Дастлаб ишлар соз борди.

— Ғайрати зўр-ку буларнинг, — қувонишди заказчилар.

Афсуски, ғайрат билан бошланган иш аста-секин сусаяборди. Улар энди «ҳ-а бўл, ҳа бўл»га тушиб қолган эдилар. Ниҳоят ётоқхона муддатидан кечикиб, чалакам чатти ҳолда фойдаланишга топширилди.

— Кўрдингларми? Аввало бир ишга ёпишмайлик. Ёпишгандан кейин дўндирмагунча қўймаймиз, — дейишди керилиб қурилиш раҳбарлари.

Шундан сўнг билим юртининг ўқув-ишлаб чиқариш корпуси қурилишига қўл уришди.

— Узоғи билан 1962 йилнинг тўртинчи квартали уни ҳам қотириб ташлаймиз, — қуюқ ваъда беришди тўртинчи бошқарма раҳбарлари.

Тўртинчи квартал ҳам етиб келди. Бироқ бинони фойдаланишга топширишдан дарак бўлмади.

— Қимирлаб, қир ошмайдиган чиқиб қолдинглар-ку, — заказчилар эътироз билдиришди.

— Чилонзорда битмаган бино қоптими? Шунча бинолар қатори буни ҳам бир амаллаб тиккайтириб берармиз. Шунга ҳам ота гўри қозихонами!

1963 йилнинг биринчи квартали деб охирги муддат қўйилди. Заказчилар яна келишди. Бинонинг битишидан дарак йўқ.

— Андак иши қолди, узоғи билан учинчи кварталда кўчиб кирасизлар. Янги ўқув йилини шу бинода бошласангиз бўлди-да.

Шундай. Трест ва 4-бошқарма раҳбарлари нуқул ваъда билан заказчиларнинг қўйнини пуч ёнғоққа тўлдириб юришибди.

Кунлар-кунларни қувиб, учинчи квартал ҳам ўтиб бормоқда. Янги ўқув йилига саноқли кунлар қолди. Заказчилар ташвишда. Бунинг устига Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг профессионал-техника таълими Давлат комитети яқинда 1963—1964 ўқув йилини янги бинода бошлаш ҳақида буйруқ чиқарди. Янги ўқув йилидан бошлаб мазкур билим юрти базасида республикада биринчи марта махсус тажриба билим юрти ташкил этилади. Бу янги типдаги билим юрти бир вақтнинг ўзида ҳам ихтисосли, ҳам ўрта маълумотли кадрлар тайёрлаб бериши керак.

153-қурилиш тресте (бошқарувчиси М. Ҳамидов, бош инженери И. Булкин ўртоқлар) ҳамда тўртинчи қурилиш бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Л. Крайзман) раҳбарлари шу воқеалардан яхши хабардор бўлганликлари ҳолда объектни тезроқ фойдаланишга топшириш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмаётирлар. Аксинча, нуқул бўлар-бўлмас баҳоналар билан ишни пайсалга солмоқдалар. Бирор ойда ҳам қурилиш-монтаж ишлари графиги бажарилгани йўқ.

1962 йилда бу объектда 79,8 минг сўм миқдорида маблағ ажратилган эди, шундан атиги 58,9 минг сўми ўзлаштирилди. Шу йилнинг биринчи ярмида ҳам аҳвол яна ўзгармади. Ажратилган 39,4 минг сўмдан 30 минг сўми ўзлаштирилди, холос.

Раҳбарлар билан гаплашиб қолсангиз, қурилиш-монтаж ишларини жадаллаштириб юбориш учун ҳеч ким чинакам қайғирмаётганини пайқаб оласиз. Қурилиш прораби Владимир Конобеев билан суҳбатлашдик.

— Ҳамма гап бошлиқларда қолган,—деди у,—етарли ишчи кучи беришса, бинони тезроқ фойдаланишга топшириш мумкин.

Бинонинг асосий қисмлари битган. Лекин уни фойдаланишга топшириш учун ҳали кўп иш қилиш керак. Жумладан, пол қилиш, деворларни пардозлаш, эшик ва рамалар ўрнатиш лозим. Мана шу ишларни бажариш ва объектни 1 сентябрга қадар фойдаланишга топшириш учун ҳар куни камида 30 киши ишлаши керак. Лекин шундай қилинмаяпти.

Ачинарли ери шундаки, билим юрти янги бинога ўрнатиш учун келтирган асбоб-ускуналар бекор ётибди. Янги бинода ўқишни бошлаш учун 50 минг сўмлик 60 дан ортиқ мураккаб асбоб-ускуна ўрнатиш керак. Лекин трест раҳбарлари қурилишни пайсалга солиб, билим юрти коллективини қийин аҳволга тушириб қўйишмоқда.

Газетхонларга равшанроқ бўлиши учун уларнинг диққат-эътиборини қуйидаги воқеага жалб этамиз.

27 июль куни трестда планёрка бўлаётган эди. Билим юрти янги биносининг қурилиши қандай бораётганлиги ҳақидаги масала муҳокама қилинарди. Билим юрти директори М. Иброҳимов, тўртинчи қурилиш бошқармасининг бошлиғи Л. Крайзман, 12-қурилиш бошқармасининг бошлиғи Мельников ўртоқлар ҳам шу ерда ўтиришибди.

— Кўп ваъдалар бердингиз-у, лекин унга вафо қилмаётирсизлар. — деди ўртоқ Иброҳимов.

Ўртоқ М. Ҳамидов Крайзманга мурожаат қилади:

— Бинони қачон фойдаланишга топширасизлар?

— Гап пардозловчиларда қолди. Бу ёғини ўртоқ Мельников тўғрилайди, — жавоб қилади ўртоқ Крайзман.

— Хотиржам бўлсинлар, узоғи билан сешанба куни босма цехи калитини қўлингизга тутқазамиз, жавоб қайтарди Мельников.

Шу билан планёрка тугаб, ўзларича «тадбирлар» белгилаган бўлишди.

Орадан икки сешанба ўтди, аҳвол бояги-боягидай.

Пудратчилар яна ўз сўзларининг устидан чиқа олмадилар. Шунинг учун бўлса керак, заказчилар улар ҳақида «Қани ваъдаларга вафоларингиз?» деб бошланадиган қўшиқ тўқиб хиргойи қилишяпти.

Т. МИРҲОДИЕВ.

Ижодкорлар йўлдоши

Мамлакатимиз халқ хўжалигининг ривожланиши кўп жиҳатдан фан ва техника ютуқлари ишлаб чиқаришга қай даражада тадбиқ қилинишига ҳам боғлиқ. Бу эса фан ва техника прогресси, табиий, илмий ва техник адабиётларнинг нашр этилиши ҳамда уларни оммалаштиришни тақозо этади.

Партия ва ҳукуматимиз мамлакатимизда фан ва техника ютуқларини оммалаштиришга катта эътибор бериб келмоқда. СССР Министрлар Советининг қарори билан илмий-техника ахборотини яхшилашнинг конкрет йўллари белгилаб берилди. Бу соҳада СССР Фанлар академияси илмий-техника ахбороти институти зиммасига катта вазифа юкланди.

Бу институт мунтазам суратда реферетив журнал нашр қилиб боради, физика-математика, химия, ер ҳақидаги фан, биохимия ва техника фанлари бўйича олиб борилаётган тадқиқот ишлари натижаларига бағишланган адабиётларни нашр этиш билан шуғулланади.

1964 йилда институтнинг «Реферетив журнали» 25 серияда босилиши керак. Уларнинг ҳар бири фан ва техниканинг маълум тармоғини ёритиб боради. Журнал бир йилда 18 минг автор листига эга бўлиши керак. Уларда 800 мингдан ортиқ реферат аннотация ва библиографик маълумотлар босилади.

Босма манбаълардан фойдаланиш ҳажми ва миқдори бўйича бу журнал дунёда биринчи ўринни эгаллайди. Унда 102 мамлакатдан олинадиган адабиёт 64 тилда нашр этилади, жумладан СССР халқларининг 22 тилида босилади.

Олимлар, мутахассислар ва библиографларнинг ишини осонлаштириш мақсадида журнал барча сериялар бўйича авторлик ва предмет кўрсаткичларини ҳам эълон қилади. Ҳар йили институтда 30 дан ортиқ кўрсаткич ва ягона журнал предмет кўрсаткичи босилади.

Саноат, илмий-тадқиқот муассасалари, конструкторлик ва лойиҳалаш ташкилотлари ходимлари кенг доирасига мўлжаллаб, институтнинг экспресс-ахборот сериялари ҳам чиқарилади.

Бундай нашрларда техника янгиликлари ҳақидаги таржималар, қилинган ихтиролар рўйхати, илмий ишлар ҳақида ҳисоботлар босилади, ахборот иллюстрациялар, чертёж, схема ва формулалар билан бирга эълон қилинади.

1963 йилда экспресс-ахборот 67 серияда саноатнинг «Қора металлургия», «Рангли металлургия», «Тўқимачилик ва трикотаж саноати» сингари тармоқлари ҳамда «Физика ва плазма техникаси», «Ҳисоблаш техникаси» каби муҳим проблемалар бўйича янгиликларни эълон қилади.

Экспресс —ахборот бир йил мобайнида 48 марта чиқади. Ҳар бир серияда йил мобайнида 300 дан тортиб 900 гача асар босилади. Экспресс-ахборот материаллари реферетив журналга қараганда 3—4 марта тез эълон қилинади ва институтнинг етакчи нашрларидан бири бўлиб қолади.

Булардан ташқари, институт «Фан якунлари» деган илмий йиллик тўплам ҳам чиқара бошлайди. Бу тўплам фаннинг айрим соҳалари бўйича алоҳида нашр этилади.

Илмий ва техник ахборот материалларидан фойдаланган тадқиқот ташкилотлари ва ишлаб чиқариш корхоналари жуда катта вақт ва маблағни тежайдилар. Буни Ўзбекистон мисолида ҳам кўрсатиш мумкин.

Техника ахборотининг «Шоҳи» бюллетенининг 3-сонида Х. Б. Бакировнинг «Қаровсиз тутзорлар ҳосилдорлигини ошириш» сарлавҳали мақоласи чиққан эди. Ўртоқ Бакиров тутзорларда қўшимча маблағ сарф қилмаган ҳолда тут барги етиштиришни 3,5—4 марта кўпайтириш йўлларини тавсия этган. Бу янгиликнинг қўлланиши туфайли ипакчилик соҳасида катта фойда кўриш мумкин.

1962 — 1963 йиллар мобайнида Ўрта Осиёда саноатнинг турли тармоқлари бўйича техника ахбороти бюролари материаллари асосида 2988 янгилик ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бу, 5 миллион 836 минг сўмлик иқтисодий фойда кўрилади, демакдир.

Фан ва техника янгиликларини ишлаб чиқаришга янада изчил жорий қилиш учун улар ҳақида чиқаётган ахборотларни янада кенгроқ тарқатиш ва оммалаштириш мақсадга мувофиқдир. Шунинг учун реферетив журнал ва экспресс-ахборотга обунани яхши ташкил этиш керак. Бу нашрлар шахсий обуначиларга ташкилот ва корхоналарга қараганда 25—50 процент арзон баҳода сотилади.

Шундай. қилиб, совет техника ахбороти нашрлари тадқиқотчилар, мутахассислар, ихтирочи ва рационализаторларнинг ажойиб ёрдамчиси бўлиб қолади. Бу нашрларнинг ватан ва чет эл фани ҳамда техникаси ютуқларини кенг қўлланиш, фанимизни ривожлантириш, техника тараққиёти суръатларини жадаллаштиришда муҳим роль ўйнаши шубҳасиздир.

С. ШОБОЛОВ.
СССР Фанлар академияси Бутуниттифоқ илмий-техника ахбороти институтининг илмий ходими.

БАЙРАМОЛДИ ТУҲФАСИ

Оҳангарон бинокорлари ўз байрамларига пухта тараддуд кўрмоқдалар. «Янги бинолар айёмимизга муносиб тўёна бўлсин»,—дейишмоқда улар. Айниқса «Узбекшахтострой» трестининг 4-қурилиш бошқармаси коллективи ғайрат кўрсатиб ишлаяпти.

Бошқарма қурувчилари етти ойлик планни 115 процент адо этдилар. Шу давр ичида қурилиш-монтаж ишлари таннархини камайтириш ҳисобига 30 минг сўмлик давлат маблағи тежалди.

Бинокорлар тўрт қаватли бешта турар-жой биноси қуриб цементчилар ҳамда темир-бетон заводи ишчи-хизматчиларига тортиқ қилишди. Бу уйларга кўчиб кирган 240 оила ҳовли тўйи ўтказди.

Республикада хизмат кўрсатган қурувчи С. Раҳмонов, тажрибали бинокорлар В. Селихин ва М. Красман ўртоқлар раҳбарлигидаги бригадаларнинг бинокорлари тезу-соз қуришда барчага ибрат бўлаётирлар.

Т. ФАТТОҲУТДИНОВ.

КОЛЛЕКТИВИМИЗ ҒАЙРАТИ

Коллективимиз зиммасига масъулиятли вазифа юклатилган. Биз ер остида ётган кўмир қатламларини қазиб олувчилар учун иш фронти яратиб берамиз. Коннинг устини очамиз, тупроқ-шағалларини поездларга ортамиз. Кўриниб турибдики, кўмирчиларнинг унумли ва баракали ишлаши кўп жиҳатдан ишимизга боғлиқ. Агар биз андак оқсайдиган бўлсак бу дарҳол уларнинг ишига салбий таъсир кўрсатади.

Кончиларимиз ана шу масъулиятни чуқур ҳис қилиб ишламоқдалар. Етти йилликнинг бешинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажаришга аҳд қилган коллективимиз бир ғайратга-ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқда. Участкалар, бригадалар, айрим механизаторлар ўртасида социалистик мусобақа тобора авж олмоқда. Илғор иш методлари кенг қўлланиляпти. Натижада ишлаб чиқариш топшириқларини бажаришда яхши кўрсаткичларга эришиляпти. Йил бошидан буён топшириқдагидан ташқари қарийб 150 минг кубометрга яқин ҳажмда кон устини очиш ишлари бажарилди.

Участкалар ўртасидаги ўзаро мусобақада иккинчи участка коллективи пешқадамлик қилмоқда. Бу ерда меҳнат пухта ташкил этилган, ҳар бир механизаторнинг унумли ишлаши учун зарур шароитлар яратиб берилган. Экскаваторлар қарови яхши йўлга қўйилган. Шу туфайли ҳам участка кончилари фақатгина июль ойининг ўзида пландагига қўшимча 10 минг кубометрга яқин тупроқ-шағал ишларини бажардилар. Биринчи участка механизаторлари ҳам пешқадамлардан қолишмаётир. Улар июль ойидаёқ 7 минг кубометрга яқин қўшимча тупроқ-шағал қазиб чиқардилар.

Разрезимизда меҳнат унумдорлиги тинмай ошиб бораяпти. Бунга, асосан, мавжуд механизмлардан ишнинг кўзини билиб фойдаланиш натижасида эришилмоқда. Тупроқ-шағал ишлари ҳаражатлари камаймоқда. Фақат шу кўрсаткичларни яхшилаш туфайли ўтган 7 ой мобайнида деярлик 25 минг сўмча маблағ тежаб қолинди.

Шуниси қувончлики, механизаторларимизнинг деярлик ҳаммаси ишлаб чиқариш нормаларини тўла ва ортиғи билан адо этмоқдалар. Бизда ўртача иш кўрсаткичлари 120-130 процент бўлган кончилар ҳам топилади.

Муваффақиятларимиз чакки эмас. Лекин биз мавжуд ишлаб чиқариш резервларидан тўла фойдаланганимизда, ишларимиз янада юксак бўларди. Шу кунларда ҳарбир механизатор, ҳарбир кончининг эътибори барча имкониятларни қидириб топиш ва улардан фойдаланишга қаратилган. Бу эса 1963 йил давлат планининг муваффақиятли бажарилишига бевосита ёрдам беради.

Я. ГРИНБЛАТ
Оҳангарондаги кон устини очиш разрезининг бошлиғи.

Тенгдош мусобақадошлар. Пойтахтимиздаги 1-пойафзал фабрикаси коллективи илғор ишчилар Ш. Иброҳимов ва М. Собировни шундай деб аташади. Улар ўзаро мусобақалашиб кунлик нормаларини 130—140 процентдан адо этмоқдалар. Суратда: Ш. Иброҳимов ва М. Собиров ўртоқлар тайёрланган маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

ЮКСАК НОМГА МУНОСИБ

Бригадир Ҳамид Назиров бундан икки йил муқаддам ўз йигитларини коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли номга сазовор бўлганликлари билан табриклаган эди. Бригада бу номни қўлга киритиш учун озмунча тер тўкмади. Қисқа вақт ичида интизомсизлик тугатилди, ой сайин планни ошириб бажариш одат тусига кириб қолди, маҳсулот сифати ҳам доимо юқори баҳоланадиган бўлди. Сабабсиз прогул, безорилиги учун жазо ҳукми чиқарган сўнгги ўртоқлик суди қачон бўлганлиги кўпчиликнинг эсидан ҳам чиқиб кетган. Агарда бригада аъзоларидан бири касал бўлиб қолса, унинг ишини бошқалар бемалол қилиб кетаберади. Чунки бригаданинг ҳар бир аъзоси 3—4 хил ҳунарнинг бошини тутган.

Ҳозирги кунда бригаданинг барча йигитлари ўз билим ва малакасини ошириш устида ишламоқда. Кундуз куни енг шимариб станок ёнида ишлаган бригада ёшларини кечқурунлари мактаб синфларида ёки олий ва махсус ўқув юртлари аудиторияларида тахсил олаётганида кўрасиз.

Коллектив ишлаётган тунука буюмлари ишлаб чиқарувчи цехда ишларнинг 70 проценти механизациялаштирилган. Бунга асосан, бригада аъзоларининг рационализаторлик таклифларини амалга ошириш туфайли эришилди. Бу ўз навбатида бригада ютуқларига ютуқ қўшмоқда.

Техниканинг шарофати билан ўтган ойлик план муддатидан 6 кун эрта бажарилди. Тунукачилар қолган кунларда планга қўшимча равишда 2500 дона сув қайнатиладиган бак ва 70 литрлик 300 дона душ бакларини тайёрладилар. Меҳнатсеварлар шу кунда юксак номга яраша ишлаётирлар.

О. СТАРОДУБЦЕВА,
металл идиш-товоқлар заводи.

Саноат САҲИФАСИ

«БУ — АЖОЙИБ ФИЛЬМ»
Н. С. ХРУШЧЕВ.

КОММУНИЗМ СИМФОНИЯСИ

Аннели ва Андрэ Торндайкларнинг „Рус мўъжизаси" фильмини кўриб...

1961 йил. Апрель тонги. Борлиқ сукунат оғушида. Зангори автобус текис, қумлик йўлдан оҳиста олға бормоқда. Тонг аста-секин ёришмоқда... Дафъатан қудратли гумбурлаш садоси янграйди. Ер куррасининг қулоғи қоматга келади. Бир зумда эллар оша, элатлар оша, тоғлар оша, дарёлар оша ана шу салобатли садо коинот узра таралади. Бу садо оддий садолардан эмас эди. Бу садо инсоният тарихида биринчи бор самога парвоз қилган совет космик кемасининг довруғи эди. Шу садо остида совет кишиси — биринчи космонавт Юрий Гагарин бутун жаҳонни мислсиз қаҳрамонлиги билан ҳайратда қолдирди. Бу чинакам мўъжиза эди...

...Куни кеча Тошкент экранларида намойиш қилина бошланган немис кинорежиссёрлари Аннели ва Андрэ Торндайкларнинг «Рус мўъжизаси» кинофильми ана шу эпизод билан бошланади. Фильм қарийб икки соат давом этади. Ана шу қисқа муддат давомида сиз қанчадан-қанча ҳаяжонли воқеаларнинг шоҳиди бўласиз, мамлакатимизнинг, халқимизнинг, партиямизнинг 45 йил ичида босиб ўтган тарихий йўли кўз ўнгингизда гавдаланади. Сиз ўтмиш йиллар солномасини ўқиб чиққандай ҳис қиласиз, ўзингизни .

Хўш, асар авторлари ким? Фильмнинг яратилиш тарихи қандай? Унда нималар ҳақида ҳикоя қилинади?

Ярим аср муқаддам немис сайёҳи Гельвальд Россияда бўлган эди. У рус халқи ҳаёти, мамлакат аҳволи билан танишиб, саёҳати ҳақида катта китоб ёзади. Китобда сайёҳ халқнинг оғир қисмати, қашшоқлиги, саводсиз халқ бошига тушган жабр-зулмлар тўғрисида ачиниб ҳикоя қилган эди.

Мана, орадан эллик йил чамаси вақт ўтди. Гельвальд кезган рус ерларига талантли немис кинематографистлари Аннели ва Андрэ Торндайклар келишади. Улар Германия Демократик Республикасининг атоқли кинопублицистлари, совет томошабинларига ўзларининг «Бу такрорланмаслиги керак», «Тевтон шамшири» операцияси», «Зильтедаги дам олиш» фильмлари билан танилган кишилардир. Аннели ва Андрэ Торндайклар мазкур фильмларидаёқ ер юзида тинчликнинг толмас курашчилари, империализмнинг қабиҳ кирдикорларини фош этувчилар сифатида майдонга чиқадилар.

«Рус мўъжизаси» кинофильми эса Торндайкларнинг энг катта муваффақияти бўлди. Уларнинг номлари ана шу фильм туфайли бутун жаҳонга машҳур бўлди. Чунки улар бу янги асарлари билан коммунизмнинг улуғворлигини, қудратини, енгилмас, гўзал жамият эканлигини, совет кишиларининг ақл-заковоти бунёдга келтираётган мўъжизаларни оламаро достон қилдилар.

Бу уста санъаткорларнинг иши юксак тақдирланди. Аннели ва Андрэ Торндайк СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ленин ордени билан мукофотландилар. Германияда эса фильм адабиёт ва санъат соҳасида бериладиган биринчи даражали миллий мукофотга сазовор бўлди.

Аннели ва Андрэ Торндайклар 1959 йилда Лейпцигда бўлиб ўтган умумгерман ишчилар конференциясида сўзга чиққан Совет ҳукуматининг бошлиғи ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқини тинглаганларидан сўнг уларда рус ҳаёти ҳақида фильм яратиш фикри туғилади. Улар узоқ, лекин шарафли сафарга отланадилар. СССРда, Англия, Франция, Чехословакия ва бошқа қатор мамлакатларда бўладилар. Беш йил мобайнида ҳормай-толмай меҳнат қиладилар. 160 минг метр кинопленка кадрларини, жамоатчиликка деярли маълум бўлмаган тўрт мингта фотосуратни, 400 та ноёб ҳужжатларни тўплайдилар. Совет Иттифоқи бўйлаб 800 минг километр йўл босиб, СССР ҳаёти ҳақида 60 минг метр оригинал кино материалларини суратга оладилар ҳамда 90 минг метр тарихий архив кинохроника материалларидан фойдаланадилар.

Ана шу тўпланган ҳужжатлар, материаллар асосида 300 бетлик киносценарий яратдилар. Шундан сўнг Германия Демократик Республикасининг «ДЕФА» ва ҳужжатли фильмлар Марказий киностудияси «Рус мўъжизаси» фильмини суратга олишга киришадилар.

Фильм том маънода тарихийдир. Унга асос қилиб олинган даврлар, воқеалар, ҳужжатлар оддий усулда, бирин-кетин эмас, балки бадиий равишда, образли усулда ҳикоя қилинади.

...Москва. Революция майдони. Одамлар Ленинни тингламоқдалар. Кўз ўнгимизда жиддий, серташвиш, лекин иродали юзлаб чеҳралар намоён бўлади. Уларнинг ҳар бирига тикилар экансиз, алоҳида инсон тақдирини кўриб турасиз. Ленин келажак ҳақида, Россиянинг истиқболи ҳақида сўзлайди. Уни тинглаётганлар Ильич сўзларига қатъий ишонадилар. Экранда кўринган ишчилар, деҳқонлар, ёшлар ва қариларнинг бир нуқтага тикилган кўз қарашлари шундан далолат беради... Ана шу ишонч совет кишиларини оламшумул социализм ғалабасига олиб келди. Ана шу ишонч совет кишиларини коммунизмга олиб бораётир.

Фильмнинг энг катта ютуғи шундаки, чипта ва сўқа мамлакати бўлган Россиянинг эндиликда космик кемалар мамлакатига, қудратли техника мамлакатига, бахтиёр кишилар мамлакатига айланганлигини тўлиқ очиб бера олишидадир. Россиянинг ўтмиши нақадар аянчли эди.

...Мана, бир тишлам нонга зор, совуқда титраётган, усти-боши юпун ишчилар. Лена дарёси соҳилларида ўққа учмоқдалар. Энди уларнинг уйларида муштипар аёллари, нон дея қўл чўзган бола-чақалари зор-зор йиғлаб чирқираб қоладилар.

Бераҳм, инсонлик қиёфасини йўқотган Россия ҳукмрони Николай Романовнинг эса бекорчиликдан, айш-ишратдан, хушчақчақликдан қўли бўшамайди. У кўз ўнгида пайдо бўлган оч ва яланғоч халққа қиё ҳам боқмайди.

Фильм авторлари ана шу қиёсий эпизодлар орқали чор Россияси даври қиёфасини аёвсиз фош қиладилар. Шу кадрларни томоша қилар экансиз, беихтиёр Некрасовнинг қуйидаги мисралари хаёлингиздан ўтади:

Шўрлик жон ҳам — сен,
Фаровон ҳам — сен,
Паҳлавон ҳам — сен,
Нотавон ҳам — сен,
Онажоним — Русь!

Россия паҳлавонлигини исбот қилди. Мамлакатда буюк мўъжиза — Октябрь социалистик революцияси рўй берди. Эзилганлар, хор-зор бўлганлар, қон йиғлаганлар бошида бахт қуёши нур сочди. Ўтмишда 150 миллион аҳолиси бўлган, қолоқ, аграр Россия дунёда энг буюк индустрия ва илғор қишлоқ хўжалиги мамлакатига айлана боради.

«Рус мўъжизаси»нинг кўпгина кадрлари қозоқ халқи ҳаётига бағишланган. Революция туфайли қозоқ халқи ҳаёти ҳам тубдан ўзгарди. Эндиликда одамлар ўз тақдирларини ўзлари яратмоқдалар.

...Фильмнинг иккинчи сериясидан бир эпизод: қозоқ қизи Ҳадича Мурзалиевани ўрта аср феодал урф-одати бўйича мажбуран эрга бермоқчи бўладилар. Лекин у ўз тақдири йўлида қаттиқ туриб курашади. Совет мактабида ўқиб билим олган Ҳадича олима бўлиб етишади. Ўтмишда таҳқирланган бу қиз медицина фанлари доктори, Олмаота клиникасининг директори бўлади деб ким ўйлаган эди, ахир?!

Албатта, бу материалда «Рус мўъжизаси» кинофильми ҳақида тўлиқ ва батафсил фикр юритиш қийин. Яхшиси фильмни ҳар кимнинг ўзи кўрмоғи лозим. У кўз олдингизда Ватанимизнинг ўтмиш тарихини, Коммунистик партиямизнинг ташкилотчилик, илҳомлантирувчилик ролини, халқимиз жасоратини, йилларимиз салобатини тиниқ кўзгу сингари акс эттиради. Фильм коммунизм қураётган миллион-миллион совет кишилари ва уларнинг шавкатли меҳнати ҳақида яратилган улуғвор симфониядир. Бу симфония овози ер шарининг энг чекка жойларида истиқомат қилаётган кишилар қалбига ҳам етиб боради.

Аннели ва Андрэ Торндайклар ўзларининг бу фильми ҳақида сўзлаб «Мўъжиза бизда эмас, бу «Торндайклар мўъжизаси» эмас, бу марксизм-ленинизм даврининг мўъжизасидир. Коммунизм томон бораётган жамият яратган мўъжизадир.

...Бизлар келажакда «Немис мўъжизаси»ни яратмоқчимиз», — деган эдилар.

Ҳа, рус мўъжизасидан сўнг — немис ва бошқа халқлар мўъжизаси бўлиши шубҳасиздир. Вақтлар ўтар, бу мўъжиза бутун дунёда коммунизм мўъжизасига айланиши муқаррар!

Р. УМАРОВ,
А. ЮСУПОВ.

Фильмдан кадр: В. И. Ленин нутқ сўзламоқда.

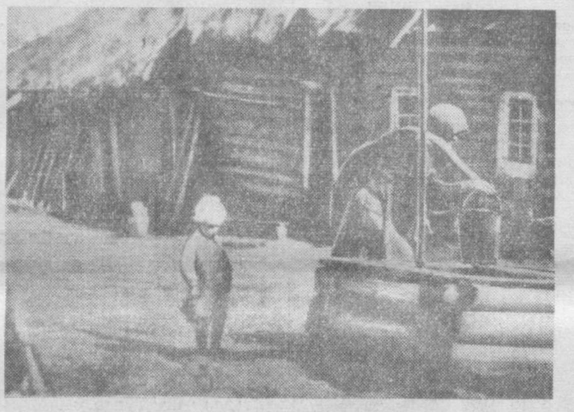

Фильмдан кадрлар: кўҳна рус қишлоғи. Омск шаҳрининг бугунги қиёфаси.

ЧИНДАН ҲАМ МЎЪЖИЗА

Мен немис дўстларимиз, таниқли кино усталари Аннели ва Андрэ Торндайклар томонидан ишланиб, экранларга чиқарилган «Рус мўъжизаси» фильмини зўр ҳаяжон остида томоша қилдим. Бу фильм ўтмишда қолоқ, аграр мамлакат бўлган Россиянинг аянчли қисмати ва ҳозирги ёрқин, фаровон куни ҳақида ҳикоя қилади.

Чор Россияси даврида хатсаводи бўлмаган, парча нон учун эрта тонгдан то тунгача ишлаган одамлар эндиликда мислсиз мўъжизалар яратишмоқда. «Рус мўъжизаси» фильми ана шу қаҳрамон мўъжизакор кишиларимиз ҳақида айтилган салобатли қўшиқдек қалблардан ўрин олди.

Бу чиндан ҳам мўъжиза!

Аббос СОАТОВ,
Тошкент шаҳар давлат омонат кассалари ва давлат кредити бошқармасининг бошлиғи.

ҲАҚҚОНИЯТ КЎЗГУСИ

Биз куни кеча «Рус мўъжизаси» фильмини томоша қилдик. Атоқли немис кино санъаткорлари Аннели ва Андрэ Торндайклар бу ажойиб ҳужжатли кино эпопеяларида мамлакатимиз ўтмиш ҳаёти ҳақида жуда характерли ва ҳаққоний эпизодлар танлай олгани бизни беҳад қувонтирди. Залда ўтириб томоша қиларканмиз, беихтиёр ўзимизни экранда содир бўлаётган воқеалар иштирокчисидек ҳис қилдик. Ҳаяжонландик, қайғурдик, қувондик.

Бу фильмда ҳеч қандай ясамалик, муболаға ва ўйлаб топилган кадрлар йўқ. Фильм бошдан охиригача ҳақиқатни ҳикоя қилади. Шунинг учун ҳам биз уни ҳаққоният кўзгуси деб атадик.

Анна ва Иван САБУРОВЛАР,
пенсионерлар.

Халқаро аҳвол

Жаҳондаги мамлакатларнинг кўпчилиги Москва Шартномасини маъқулламоқда

ЛОНДОН, 5 август. (ТАСС). Рейтер агентлигининг мухбири Вашингтондан хабар беради:

Американинг расмий кишилари шартнома тўғрисида мамлакатларнинг фикрларини бир ҳафта мобайнида дипломатик йўл билан суриштириб билганларидан кейин, жаҳондаги мамлакатларнинг кўпчилиги атмосферада, космосда ва сув остида ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги шартномани жуда маъқуллаганлигини хабар қилмоқда.

Вашингтон 114 мамлакатнинг позициясини суриштириб билди. Натижада 64 мамлакат шартномани ғоят маъқуллаётганлиги, 29 мамлакат маъқуллаётганлиги, 2 мамлакат ўз зиммасига ҳеч қандай мажбуриятлар олмаётганлиги, 16 мамлакат ўз позициясини ҳали эълон қилмаганлиги ва уч мамлакат (Хитой, Франция ва Албания) шартномага қарши чиқаётганлиги маълум бўлди.

Молния телеграмма

ПАРИЖ, 5 август. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартноманинг Кремлда имзоланганлиги ҳақидаги хабарни бугун «молния» белгиси билан эълон қилди. Франс Пресс агентлигининг Москвадаги мухбири Шартномани имзолаш маросимидаги тантанали вазиятни батафсил тасвирлайди ва СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг бу Шартнома имзоланганлиги янада муҳимроқ бошқа халқаро проблемаларни, шу жумладан қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш учун йўл очиб бериши мумкин, деган сўзларини келтиради.

ТУРЛИ МАМЛАКАТЛАРДАН ХАБАРЛАР

⊙ Будапештда социалистик мамлакатлар темир йўл ҳамкорлиги ташкилотида қатнашувчи мамлакатлар мутахассислари группасининг навбатдаги мажлиси бўлди. Темир йўл транспортини механизациялаш соҳасидаги иш якунлари муҳокама қилинди. Айни вақтда халқаро виставка ташкил этилди. СССР, Болгария, Германия Демократик Республикаси, Польша, Руминия ва Венгриядан келтирилган янги темир йўл машина-ускуналари виставкага қўйилган.

⊙ Варшавада картошка етиштириш масалаларига бағишланган халқаро илмий-техника конференцияси тамом бўлди. Конференцияда Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашида қатнашувчи мамлакатларнинг илмий ходимлари қатнашдилар.

⊙ Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай таклифига биноан Сомали Республикасининг бош министри Абдирашид Али Шермарк Пекинга келди.

⊙ Пулада Югославия фильмининг 10-юбилей кино-фестивали тамом бўлди. Фестивалда кўрсатилган 12 фильмдан Бранко Базэрнинг «Юзма-юз» кинокартинаси энг яхши фильм деб топилди.

⊙ СССР ёшлар ташкилотлари комитетининг таклифига биноан Умум Цейлон коммунистик ва прогрессив ёшлар ташкилотлари делегацияси Коломбодан Москвага жўнаб кетди.

⊙ Копенгагенда «Космосга парвоз қилиш проблемалари» виставкаси очилди. СССР, АҚШ, Англия ва Франциядан, шунингдек Дания мудофаа министрлигидан, Дания астрономия, станцияси ва Дания астрономия жамиятидан олинган материаллар виставкага қўйилган. Виставкада Совет Иттифоқи ва Американинг космосга парвоз қилишга бағишланган фильмлари кўрсатилмоқда.

⊙ Яман Араб Республикаси учун озиқ-овқат маҳсулотлари ортилган совет пароходи Ҳудайда портига келди. Совет Иттифоқи Яман халқига дўстона ёрдам бериш мақсадида ана шу озиқ-овқат маҳсулотларини юборди. Пароход 338 тонна ун, 79 тонна ёғ, 50 тонна қанд-шакар ва бошқа маҳсулотлар келтирди.

⊙ Австриядаги Форарльберг ўлкасининг маъмурлари Ғарбий Германия ҳарбий самолётларининг Австрия чегараларини доим бузиб ўтишига ҳалақит бермоқ учун ҳаво масофалари устидан назоратни кучайтиришга қарор бердилар.

⊙ Леопольдвилда Конго студентлари умумий союзининг иккинчи конгрессда мамлакатдаги бир қанча сиёсий партиялар ва маданий ташкилотларнинг делегациялари қатнашмоқдалар.

5 август. (ТАСС).

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАЙЁРМИСИЗ?

ЖАМОАТЧИЛИК БОШ-ҚОШ

Биринчи сентябрга барвақт тараддуд кўрган Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги мактабларнинг коллективлари куни кеча янги ўқув йилига ҳамма нарса тахт қилиб қўйилганлиги ҳақида рапорт беришди. Ҳа, бошқармадаги мактаблар биринчи сентябрга тайёр!

Бу йил бошқармадаги мактабларда 26818 ўғил-қиз таълим олади. Биринчи синфларга эса 4200 ўқувчи қабул қилинади. Ўқувчиларнинг нормал ўқишини таъминлаш, ўқув-тарбия ишларини кўнгилдагидек олиб бориш муҳим аҳамиятга эгадир. Шунинг учун ҳам мактабларда янги ўқув йилига атрофлича тайёргарлик кўрилди.

Мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашда Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети, район ижроия комитети яқиндан бош қўшдилар. Колхоз ва совхозлар эса бу соҳада жуда катта ҳиммат кўрсатишди.

Бошқармадаги 101 мактабнинг ҳаммаси сифатли ремонт қилинди. Шулардан 89 тасининг ремонти бевосита оталик ташкилотларининг ёрдами билан қўлдан чиқарилди. Энгельс номли колхоз (раиси ўртоқ О. Сафаров) 45-мактабга кўп йиллардан бери оталик қилиб келади. Бу мактаб районда биринчи бўлиб ремонт ишларини тугаллади. Колхоз правлениеси мактабни сифатли ремонт қилиш билан бирга қўшимча синф хоналари қуриш учун ҳам етарли миқдорда маблағ ажратди. Билим ўчоғи оталик ташкилотининг ёрдами туфайли янги устахонасига ҳам эга бўлди.

Қурмонғози номли ўнбир йиллик мактаб педагогик коллективи «Гулистон» колхозининг оталиқ ёрдамидан беҳад мамнун. Хўжалик мактабга тўртта синф хона қуриб берди.

Ўтган йили Киров номли колхоз ҳашаматли мактаб биносини қурган эди. Бу йил ҳам колхознинг ёрдами катта бўлди. Мактаб биноси сифатли ремонтдан чиқарилди. Шунингдек, билим ўчоғининг ёнига катта спорт зали қурилди.

Шунингдек, райондаги 13 та мактабда қўшимча синф хоналари қурилмоқда. Булар узоғи билан 20 августда тахт қилиб қўйилади.

Ўқувчилар меҳри ота-оналар қалбида ҳам ғайрат ҳиссини уйғотди. Ҳамза номли мактаб ота-оналар комитетининг аъзолари бу билим даргоҳини тўла ремонтдан чиқариб беришди. Мактаб ёнига қурилган қўшимча синф хоналар ҳам ота-оналар ёрдамида қад кўтарди.

Ҳозирги кунда янги мактаб қурилишлари қизғин давом эттирилмоқда. «Ленинград» колхози томонидан қурилаётган мактабни фойдаланишга топшириш тараддуди кўрилмоқда. Свердлов номли колхозга қарашли ўнбир йиллик типовой мактаб биноси қурилиши жадал олиб борилаяпти.

Район мактабларида ўқувчиларни дарсликлар билан таъминлаш ҳам авжида.

А. АЛИЕВ.

ЎҚУВЧИЛАРГА ИССИҚ ОВҚАТ

Пойтахтнинг Октябрь райони халқ маорифи ходимлари, мактабларнинг дирекциялари ва педагогик коллективлари ўқувчиларни иссиқ овқат билан таъминлаш борасида ибратли тадбирларни амалга оширмоқдалар. Ҳозир районда 45 та мактаб бор. Ўтган ўқув йилида бу мактабларнинг деярлик ярмидан кўпида ошхона ёки буфетлар йўқ эди. 1963-1964 ўқув йилига тайёргарлик кўриш даврида ўқувчиларни иссиқ овқат билан таъминлаш масаласи ҳам диққат-эътиборда бўлди.

Райондаги 9 та мактабда янги ошхоналар қурилди. Шунингдек, бешта мактабга иссиқ овқат термосларда келтириб бериладиган бўлди. Бу тадбирлар амалга оширилгач, райондаги 40 та мактабнинг ўқувчилари иссиқ овқат билан таъминланади.

Ж. ҚОРАБОЕВ.

Пойтахтнинг Октябрь районидаги 165-мактабда ремонт ишлари барвақт тугалланди. Янги ўқув йилидан бошлаб билим ўчоғида 1230 ўқувчи ўқийди. Суратда сиз мактабнинг ташқи кўринишини кўриб турибсиз.
И. Глауберзон фотоси.

Пионерлар лагерида

Тошкент. Октябрь районидаги 40-мактабда пионер лагери очилган. Лагерь қучоғида шу районнинг 39 ва 141-мактаб ўқувчилари ҳам ёзги каникулни хушчақчақлик билан ўтказмоқдалар. Улар тарбиячилари билан ҳайвонот боғи, тарих ва табиат музейларига экскурсияга бордилар.

Д. ТУРСУНОВ.

Редактор ўринбосари
И. СУЛАЙМОНОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

7 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Лагерда бир кун**, 18.25 — **Телевизион янгиликлар**, 18.45 — **Халқаро масалалар**, 19.05 — **Очилмаган қўриқ** (илмий-оммабоп фильм), 19.25 — **Запорожьелик Дунай ортида** номли фильм-оперетта.

21.00 — **Эртаси куни программаси.**

Ўзбек тилида: 21.05 — **Балетлардан парчалар**, 21.35 — **Телевизион янгиликлар**, 21.55 — **Симладаги севги** номли бадиий фильмнинг 1-серияси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

21.20 дан — **Тошкент телестудияси эшиттиришлари** (рус тилида).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 8/VIII да **Тошболта ошиқ.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Рус мўъжизаси (1-серия) — «ВАТАН», «МИР», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ВОСТОК» (катта залда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Катталар ва болалар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Хор табақа (1 ва 2-серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, кеч 6 ярим ва 8 яримда).

Қизлар — «МИР» (кеч соат 8 ярим ва 10 да).

Ун учинчи арзанда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 2 ярим ва 4 яримда).

ЁЗГИ БИНОДА:

(кеч соат 9-15 ва 10-45 минутда)

Катталар ва болалар — НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ», КАФАНОВ номли.

Хор табақа (1 ва 2-серия) — «ВАТАН», ТЕЛЬМАН номли, «ШАРҚ», «РАКЕТА».

Подшо марҳамати — «МЕҲНАТ». **Сўнгги ғалла** — «ПОБЕДА». **Бензоколонка маликаси** — 1 МАЙ номли.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
8, 10, 11 августда
ЁШ АРТИСТЛАР

КЕЧАСИ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Яйра Абдуллаева, Бернара Кориева, Ботир Зокиров**, Ўзбек давлат филармонияси солистлари **Баҳром Мавлонов, С. Бондаренко, Д. Жаҳонгирова, А. Қобилов, Ю. Васильева, З. Ғозиева, В. Ғозиев, И. Азизбоев, В. Рябухин, С. Совари**, Ўзбекистоннинг ёш шоирлари ва композиторлари, Ўзбек давлат филармониясининг қилли квартети, эстрада чолғу квинтети қатнашади.

Кеча соат 8 да бошланади. Билетлар Концерт зали кассасида кундуз соат 12 дан ва район кассаларида сотилади.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ ҚАТНАБ ВА СИРТДАН ЎҚИЙДИГАН ЎРТА МАКТАБИ

Тошкент области районларида ва шаҳарларида яшовчилардан дарслар рус ва ўзбек тилларида олиб бориладиган **5, 6, 7, 8, 9, 10-синфларга**

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мактабга кирувчилар директор номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатларни қўшиб берадилар: маълумоти ҳақида ҳужжат, паспорт намунасида 2 та фотокарточка, иш жойидан справка.

Тошкент қишлоқ областининг район марказларида ва шаҳарларида мактабнинг консультация пунктлари бор.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.

Ҳужжатларни топшириш учун адрес:

Калинин районида — Оржоникидзе посёлкаси, Киров кўчаси, 11-уй.

Чирчиқ шаҳрида — 8-ўрта мактаб.

Сирдарёда — 5-кечки ишчи ёшлар мактаби.

ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ АВТОБУС ПАРКЛАРИДА ИШЛАШ УЧУН:

I ва II класс шоферлар, беш йиллик иш стажи бўлган III класс шоферлар, авто иши слесарлари

КЕРАК

Автобус паркларининг адреси:

1-парк — Луначарский шоссе, 50-уйда ва 2-парк — Генерал Петров кўчаси, 353-уйда (Куйбишев ва Киров районлари).

3-парк — Чангалзор мавзу кўчаси, 57-уйда (Октябрь ва Киров районлари).

4-парк — Собир Раҳимов станциясида (Чилонзор ва Фрунзе районлари).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 26232. Масъул секретарь — 34808. Секретариат — 31936. Идеология бўлими — 25885. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 33786. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 11020. Индекс 64695. Нашр. № 1652.